

Onsdagen den 5 februari

Kl. 09.00–12.58
16.00–16.08

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 15 januari justerades.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade
att *Mia Sydow Mölleby* (V) av sagt sig uppdraget som ledamot i riksdagsstyrelsen och
att *Callis Amid* (L) av sagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade
att professor *Sverker Sörlin* anmäls som ledamot i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond under återstoden av professor *Jenny Anderssons* mandatperiod och
att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Hans Rothenberg* som ledamot i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond under återstoden av *Erik Bengtzboes* mandatperiod.

Talmannen förklarade valda *under tiden den 5 februari 2020–31 oktober 2022* till

ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Sverker Sörlin, professor
Hans Rothenberg (M)

§ 4 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter skulle utökas enligt följande:

från 28 till 29 i konstitutionsutskottet
från 27 till 28 i skatteutskottet
från 27 till 28 i försvarsutskottet
från 28 till 29 i socialutskottet
från 27 till 28 i trafikutskottet
från 94 till 95 i EU-nämnden

Kammaren medgav dessa utökningar.

§ 5 Val av extra suppleanter

Val av extra suppleanter företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i konstitutionsutskottet
Göran Lindell (C)

suppleant i skatteutskottet
Alireza Akhondi (C)

suppleant i försvarsutskottet
Linda Modig (C)

suppleant i socialutskottet
Johanna Jönsson (C)

suppleant i trafikutskottet
Göran Lindell (C)

suppleant i EU-nämnden
Marie-Louise Hänel Sandström (M)

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:290

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:290 Utlovade tjänster i Kiruna
av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 27 mars 2020.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 3 februari 2020

Finansdepartementet

Lena Micko (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Prot. 2019/20:69

5 februari

Interpellation 2019/20:292

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:292 Allmänna arvsfonden

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 3 februari 2020

Socialdepartementet

Lena Hallengren (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:74 till skatteutskottet

2019/20:79 och 80 till finansutskottet

Motioner

2019/20:3483 och 3484 till trafikutskottet

EU-dokument

COM(2020) 27 och COM(2020) 37 till utrikesutskottet

§ 8 Yrkestrafik och taxi

Yrkestrafik och taxi

Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU6

Yrkestrafik och taxi

föredrogs.

Anf. 1 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! I dag ska vi återigen behandla ett betänkande om yrkestrafiken på våra vägar.

Sverige är beroende av bra vägar och lastbilstransporter. Vi har långa avstånd, och varje varutransport slutar eller börjar med en lastbil. Om hela Sverige ska kunna leva och utvecklas behövs det transporter. Det behövs

för att vi ska kunna köpa och sälja varor. Det är ingen slump att Sverige har två av världens största lastbilstillverkare: Volvo Lastvagnar och Scania. Sverige behöver lastbilarna. Vi måste också se till att vi har vägar som håller och är farbara året runt.

Herr talman! Trots många påpekanden och flera tillkännagivanden från trafikutskottet och beslut här i riksdagen har regeringen inte kunnat upprätthålla lag och ordning och reda på våra vägar. Den olagliga trafiken kan fortsätta med sina olagliga transporter utan någon större risk att bli ertappad. Den olagliga trafiken kan bortse från kör- och vilotider. Den har lägre beskattad diesel, sämre däck och fordon som är trafikfarliga. Den struntar i cabotage- och kombireglerna. Den tar sig över våra gränser utan kontroll. Och risken är stor att det kan finnas onyktra chaufförer i lastbilarna.

Herr talman! Denna regering har snart regerat i sex år utan att det har blivit fler trafikpoliser som kan hålla ordning på yrkestrafiken. Det saknas poliser både på vägen och i övriga samhället. Brottslingar kan härja utan större risk att bli ertappade. Regeringen har helt tappat kontrollen.

Herr talman! Var är alkobommarna, som riksdagen har tagit beslut om? De skulle sättas upp i våra hamnar och gränsstationer. I dag finns de bara i Göteborg.

Var är alla trafikpoliser som kan plocka bort den olagliga trafiken och den olagliga konkurrensen på våra vägar?

Var är översynen av kör- och vilotiderna? Det handlar om ett system liknande det som Danmark har med en möjlig variation på upp till 5 procent?

Herr talman! När ska de olagliga lastbilarna klampas på riktigt, det vill säga tills man har betalat och åtgärdat felen? Trots att flera företrädare för S före valet 2014 påpekade att det skulle vara en klampningstid som varade tills åtgärderna var vidtagna är det fortfarande bara 36 timmar som gäller.

Herr talman! Det fattas rastplatser. När ska yrkestrafiken få fler säkra och trygga rastplatser? Den översyn som Trafikverket i dag jobbar med är långt ifrån tillräcklig. Det behövs inte fler analyser och utredningar. Det behövs verkstad för att omedelbart få igång en utbyggnad av fler säkra och trygga rastplatser, så att det fungerar och så att våra chaufförer utmed vägarna kan ta sin rast och få sin dygnsvila utan risk att bli rånade. Åkerinäringen har redan jobbat fram var bristerna på våra vägar finns och vilka rastplatser som fattas, så regeringen har bara att se till att verkställa detta. Gör det nu!

Herr talman! När ska vi få en översyn av sanktionsavgifterna, så att inte några feltryckningar kan orsaka höga avgifter för åkerierna?

När ska det ske bättre kontroll och efterlevnad av beställaransvaret? Lagar är bra, men efterlevnaden av lagarna måste också fungera.

När kommer det bättre kontroll av onyktra förare? Med minskade kontroller riskerar människor att dö på grund av onyktra förare på våra vägar.

Herr talman! Här i Sverige behövs det en trafikpolisenhet som sköter övervakningen, liknande BAG i Tyskland.

Herr talman! Det behövs bättre kontroll av körkort. I dag är det möjligt att köpa körkort. Saknas kontrollerna kan detta fortsätta.

Det behövs bättre kontroll av utländska åkares efterlevnad av cabotage-reglerna och bättre kontroll av utländska åkare när det gäller kombitransporterna. I dag behöver de inte lämna landet. De kan dessutom köra sträckor som är betydligt längre än vad kombitrafiken tillåter.

Herr talman! Vi har dålig vintervägröjning, som innebär risker för både människoliv och transporter av våra varor. Regeringen har fortfarande inte tagit tag i en upprustning och förstärkning av våra vägar så att de kan klara 74 ton.

Herr talman! När kommer konkurrenskraftsutredningen i fråga om svensk åkerinäring, som trafikskottet beställde? Vi tog beslut om den här i riksdagen den 19 april 2017? Det har snart gått tre år, och fortfarande har vi ingen konkurrenskraftsutredning när det gäller åkerinäringen i Sverige.

Herr talman! I stället för att stärka svensk åkerinäring genom att sänka bensin- och dieselskatterna fortsätter regeringen att höja bränsleskatterna, vilket försämrar konkurrenskraften ännu mer för de svenska åkerierna. Moderaterna föreslog en sänkning av dieselskatten med 1 krona per liter. Det motsvarar ca 60 000 kronor för en lastbil som rullar ca 20 000 mil per år.

Sveriges regering talar vackert om att stärka konkurrenskraften men gör inget för att genomföra det. De gör i stället precis tvärtom. De höjer skatterna och kostnaderna för åkerinäringen.

Herr talman! I stället för att ta tag i de olagliga transportererna och stärka konkurrenskraften ägnar sig regeringen åt att ta fram fina dokument, nya strategier och nya utredningar samt åt att höja dieselskatten. Under tiden som regeringen ägnar sig åt detta konkurreras våra lagliga åkerier och våra arbetstillfällen ut av både lagliga och olagliga lastbilstransporter från utlandet. Detta är självklart inte acceptabelt.

Sveriges regering har en skyldighet att genomföra det som riksdagen ger tillkännagivande om. Här har regeringen mycket kvar att göra. Regeringen har en skyldighet att hålla ordning så att inte olagliga transporter ska konkurrera ut lagliga transporter. Har vi ett regelverk ska det följas. Här har regeringen helt tappat kontrollen.

Herr talman! Att stifta lagar är viktigt, men det är ännu viktigare att regeringen ser till att polisen har de resurser som krävs för att sköta kontrollen ute på våra vägar. Att Sveriges åkerinäring ska behöva konkurrera med olagliga transporter och åkerier från utlandet utan kontroller är helt oacceptabelt.

Jag vill passa på att tacka Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna, som tillsammans med oss moderater i detta betänkande har tvingat regeringen att skyndsamt införa ett navigeringssystem som ej är manipulerbart i alla de utlandsregistrerade, yrkesmässiga fordon som trafikerar det svenska vägnätet. Detta är ett tydligt och rakt uppdrag till regeringen. Se nu till att omgående också genomföra detta!

Jag vill ställa ett par frågor till regeringsföreträdarna här i kammaren: Hur tänker ni stärka konkurrenskraften för Sveriges åkerier och företag? När kommer konkurrenskraftsutredningen? Hur blir konkurrenskraften starkare med era nya dieselskattehöjningar?

Avslutningsvis, herr talman, står vi moderater bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 8. (Applåder)

Anf. 2 THOMAS MORELL (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att Sverigedemokraterna står bakom alla våra reservationer i betänkandet, men för att spara tid vid voteringen yrkar jag bifall endast till reservation 4.

Herr talman! Under det senaste året har den seriösa åkerinäringens villkor debatterats, inte enbart här i riksdagen utan också hos gemene man. Allt fler människor förstår kopplingen mellan den olagliga godstrafiken och annan kriminell verksamhet. Det har uppmärksammats i medierna att det förs ut stöldgods ur landet motsvarande ca 2 miljarder kronor årligen, och då talar vi bara om det gods som är försäkrat.

Vägen är helt enkelt de kriminellas verktyg, och här har regeringen fullständigt tappat kontrollen över utvecklingen. Trafikpolisen har under de senaste åren kraftigt minskat i antal. Än fler står i tur att pensioneras bort.

Regeringen har tillsatt en utredning om hur kontrollverksamheten ska vara organiserad i framtiden. Det är bra. Att man samtidigt låter verksamheten i nuvarande polisorganisation minska i den omfattning som skett under de senaste åren är dock ofattbart.

Jag kan däremot med glädje se att allt fler partier här i riksdagen börjar tala om en effektivare kontroll av den yrkesmässiga trafiken. Det är också bra. Vi blir allt fler som vill skydda det seriösa företagandet inom transportnäringen och därmed trygga de arbetstillfällena som finns hos de seriösa företagen. Att bekämpa den olagliga trafiken innebär också att man kraftigt beskär de kriminellas möjlighet att nyttja logistiksystemet för sina interna transporter av smuggelgods samt stöldgods.

Herr talman! När temat om en sund transportnäring är uppe för diskussion måste jag ändå kommentera den motsatta utveckling vi ser inom transportsektorn i dag.

Alltmer gods flyttas från fordon som klarar en bruttovikt på 64 ton till så kallade Europadragare, som oftast har en bruttovikt på 40 ton. Ur miljösynpunkt är den här utvecklingen fullständigt förkastlig, då det går tre Europadragare på två fullstora svenska ekipage.

Än värre blir det när gods flyttas till så kallade 3,5-tonnare. Dessa fordon är lätta lastbilar med en totalvikt på 3,5 ton. Lastvikten på den här fordonstypen är ca 1 ton, ibland mindre. De som följer utvecklingen inom transportnäringen ser att den här fordonstypen ökar lavinartat. Trafikpolisen har rapporterat en stor mängd av dessa så kallade lättlastare.

Låt mig ta några rubriker ur nyhetsflödet: "Polsk lättlastare hade last för två", vilket innebär 98 procents överlast. "15 överlastade 3,5-tonnare fast i Helsingborgskontroll", "På väg till Scania – med 500 procents överlast", "Efter alla överlastar – Volvo Cars väger 3,5-tonnarna", "Fyra överlastade 3,5-tonnare – 'akvariefisket' fortsätter", "Cabotagefusik och fler 3,5-tonnare ett miljöhot".

Att polisen kallar kontrollerna för akvariefiske belyser hur allvarlig situationen är med dessa överlastade fordon.

Herr talman! Vad är den bakomliggande orsaken till att vi ser den här utvecklingen mot allt mindre transportenheter? Skälen är många. Jag kan inte räkna upp alla här, men ser vi till 3,5-tonnarna finns flera skäl till utvecklingen. Fordonstypen kräver ingen färdskrivare. De behöver inte heller ha trafiktillstånd i internationell trafik. Enbart körkortsbehörighet B behövs, och det ställs inga krav på YKB, alltså yrkeskompetensbevis.

I praktiken flyger dessa fordon under myndigheternas radar. Risken att råka ut för en poliskontroll är ju minimal.

Herr talman! Låt mig ta ett exempel som belyser problemet, inte minst ur miljösynpunkt. Ett fullstort ekipage – bil och släp – har en lastvikt på ca 39 ton och en bränsleförbrukning på ca 4 liter diesel per mil. En resa mellan Stockholm och Göteborg förbrukar således 188 liter diesel. Ska man transportera samma mängd gods lagligt med så kallade lättlastare krävs det inte mindre än 39 fordon. Deras gemensamma bränsleförbrukning skulle bli ca 2 000 liter för samma vägsträcka. Det är en skillnad på 1 812 liter, enkel resa. Tur och retur blir skillnaden hela 3 624 liter.

Att dessa lättlastare går med kraftiga överlastar är föga förvånande eftersom det inte går att få en rimlig ekonomi för transporten när man lastar lagligt. Det är den här utvecklingen vi ser ute i vår transportnäring, och det går stick i stäv med alla miljöambitioner.

Herr talman! Cabotagereglerna tillkom för att minimera tomkörningar, och reglerna säger att det ska vara en tillfällig inrikestransport i ett värdland. Men cabotage och även kombinerade transporter har i stället utvecklats till en verksamhet vid sidan av alla regelverk. Det har etablerats mobila verkstäder och tankstationer som förser de utländska fordonen med verkstadstjänster och bränsle. Gemensamt för de mobila verksamheterna är arbetet sker under bar himmel, vilket innebär ökade risker för spill av miljöfarliga vätskor.

Det sker bromsbyten, kopplingsbyten och oljebyten liksom större och mindre reparationer utmed våra vägar och på parkeringsplatser – ett något märkligt förhållande, eftersom en av grundpelarna i cabotagereglerna är just *tillfällig inrikestransport i värdland*. Hade det varit fråga om tillfälliga transporter skulle det givetvis inte skapa en marknad med mobila verkstadstjänster utomhus.

Det vi ser är resultatet av en transportnäring som lämnats utan kontroll och skydd från våra myndigheter. Situationen har lett till att seriösa åkeriföretag med höga miljöambitioner inte kan konkurrera med skumraskföretag som ständigt bryter mot gällande regelverk. Utvecklingen har också påverkat järnvägsföretagen negativt, då även dessa förlorar transportuppdrag.

Att transporternas utsläpp av koldioxid ökar är knappast förvånande när man ser utvecklingen inom transportnäringen. Men vad annat kan man förvänta sig med en politisk ledning som bokstavligt talat sitter på händerna?

Herr talman! Ska vi få en sund, miljövänlig och fungerande transportmarknad där åkerier, järnväg och sjöfart kan utveckla en sund och hållbar transportnäring måste hårdhandskarna på mot de aktörer som sätter i system att köra med överlast eller på annat sätt rundar regelverket.

Någonting är riktigt sjukt med en transportnäring som flyttar gods från effektiva och miljövänliga fordon till små och energikrävande enheter. Får vi inte ordning och reda i transportbranschen lär alla ambitioner om en fossilfri fordonsflotta gå om intet.

I detta anförande instämde Patrik Jönsson och Jimmy Ståhl (båda SD).

Anf. 3 MIKAEL LARSSON (C):

Herr talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till reservation 5.

Tänk dig en tidig morgon. Du hoppar upp i hytten på en Volvo- eller Scania lastbil och ska köra takbjälkar av betong till en skola som håller på

att byggas utanför Göteborg. Du ska tanka, och det är mycket annat du ska ställa in och ha koll på innan du kan köra iväg.

Jag har själv gjort flera besök på åkerier under min tid här i riksdagen, och vid två tillfällen under det senaste året har jag också åkt med en chaufför en dag för att lära mig mer om hur det fungerar ute på vägarna. Det är inte bara att hoppa upp i hytten och köra, utan det är mycket man som förare ska ha koll på innan. Efter att ha varit med vid dessa två tillfällen kan jag säga att det verkligen är vägens hjältar som varje dag utför olika transporter av olika slag runt om till hela vårt land.

Det råder mycket hård konkurrens i transportnäringen, och vi kan dessvärre konstatera att det finns tecken på att antalet åkerier, både svenska och utlandsregistrerade, som bedriver illegal verksamhet har ökat i landet. Även om polisen har fått ökade befogenheter att stoppa lastbilar och chaufförer som utför olagligt cabotage räcker inte resurserna till. Centerpartiet anser att det är en prioriterad fråga att minska fuskets på våra vägar och minska de olagliga cabotagetransporterna, och därför måste det vidtas åtgärder för att öka tillsynen och trafiksäkerheten. Därmed finns all anledning att gå vidare med ytterligare åtgärder.

Centerpartiet anser att det behövs fler trafikpoliser, fälttjänstemän från Transportstyrelsen och bättre samordning såväl inom myndigheterna som mellan olika myndigheter. Landets enda polismyndighet kan besluta om att prioritera trafiktillsynen, men landets polisregioner kan själva välja om de vill följa de centrala direktiven eller inte. Det är inte bra om den nationella nivån inom polisen har tydliga bestämmelser och beslut om vad som ska prioriteras och polisregionerna sedan väljer att prioritera ned trafiksäkerheten och trafikkontrollerna. Då blir de centrala riktlinjerna och besluten tandlösa när det gäller att motverka brottsligheten inom transportsektorn.

Herr talman! Bristen på personal med kompetens att utföra kontroller är ett annat problem i dag, och det behövs därför förstärkt bemanning. Det kan självklart ske med fler trafikpoliser, ökad kompetens och andra strukturer än statens. Vi syftar till exempel på att fordonsbesiktningsföretagens personal eller andra aktörer som redan har viss kompetens kan bredda sin kompetens och hjälpa till med kontroller.

Herr talman! En viktig del av att förbättra kontrollerna av yrkesmässiga godstransporter på väg är att ha en tillförlitlig metod för att registrera när och var en lastbil har passerat en gräns och för att lokalisera var lastnings- och lossningsverksamhet sker. Det är alltså fråga om flera olika aspekter, till exempel konkurrens mellan svenska och utländska åkerier, sociala förhållanden för chaufförer och att lagar och regler för kör- och vilotider och cabotageregler följs av alla.

En majoritet av utskottets partier står bakom en skarpare skrivning som Centerpartiet har varit med och tagit fram. Den lyder: "I syfte att underlätta möjligheterna att kunna säkerställa körda sträckor och under vilka tider transporter är utförda anser utskottet att det är angeläget att skyndsamt se över möjligheten att ställa krav på att ett icke manipulerbart satellitnavigationsystem är installerat i utlandsregistrerade yrkesmässiga fordon som trafikerar det svenska vägnätet."

Det är alltså fråga om att få en bättre ordning innan de nya färdskrivarna med positioneringsangivelse, en så kallad logg, är på plats och i funktion framåt 2024–2025 – en del av EU:s mobilitetspaket. Detta är en teknisk fråga – men ack så viktig att den kommer på plats och följs av alla åkerier.

Prot. 2019/20:69

5 februari

Yrkestrafik och taxi

Anf. 4 JESSICA THUNANDER (V):

Herr talman! Vänsterpartiet står självklart bakom alla sina motioner och reservationer, men inför omröstningen i kammaren yrkar vi bifall endast till Vänsterpartiets reservation 22.

Vi vill att regeringen lägger fram förslag på åtgärder för att förhindra att taxiföretag med parallella redovisningssystem kringgår kravet på riktiga kassakvitton och intäktsredovisning.

Den 1 juli 1990 avreglerades den svenska taximarknaden. Behovsprövningen slopades och prissättningen blev fri. Även geografiska begränsningar försvann, och den tidigare trafikeringsplikten och kravet på att tillhöra en beställningscentral avskaffades.

I dag är det lättare att få tag på en taxi än det var före avregleringen, men samtidigt uppstod i samband med avregleringen en hel del problem i branschen, exempelvis ockerpriser och usla arbetsvillkor, vilket har gjort att man successivt har infört fler regler igen. Sverige har dock fortfarande en av världens mest avreglerade taximarknader. Detta innebär en del problem; till exempel är enligt Konkurrensverket omfattningen av skattesmitningen i branschen betydande. Etableringen av så kallade plattformbolag där förare är anslutna till en digital plattform har gjort att priserna har pressats, men det har skett till priset av tvivelaktiga skatteupplägg. Vänsterpartiet anser att vi måste komma till rätta med detta.

Gällande avregleringen av taximarknaden i stort stod Vänsterpartiet inte bakom den när den genomfördes, och vi anser att det finns ett behov av att se över ytterligare regleringar av taximarknaden, inte minst i förhållande till arbetsvillkoren.

Av taxitrafiklagen och Transportstyrelsens föreskrifter om taxitrafik framgår det tydligt att intäkter från varje resa ska anges i taxameteren vid resans slut och att kunden ska erbjudas ett taxameterkvitto vid avslutad resa. Det finns taxiföretag i Sverige som använder sig av parallella redovisningssystem där taxichauffören kan redovisa en lägre summa i bilens taxameter än i företagets interna system. Detta system är ofta kopplat till ett företag med säte utomlands där de verkliga intäkterna redovisas. Kunden kan i dessa fall få en verifikation som visar den verkliga kostnaden för resan. Denna verifikation upplevs vara ett kassakvitto, men det är inte utskrivet från bilens taxameter, och beloppet är i många fall ett annat än det som angetts i taxameteren. Därmed märker kunden inte fusk.

Detta innebär att företag som tillhandahåller den typen av parallella system möjliggör ett systematiskt skattefusk i Sverige genom att de inkomstuppgifter som via tömningscentraler förs över till Skatteverket är missvisande och intäkterna i verkligheten är högre än vad som rapporteras. Konsekvensen av detta blir att betydande skattesummor undanhålls svenska staten. Taxiförbundet bedömer att 700 miljoner kronor per år lämnas oredovisade enbart i Stockholm. Förutom att staten behöver pengarna till vår gemensamma välfärd innebär detta en kraftig snedvridning av konkurrensen gentemot de taxiföretag som är baserade i Sverige. Dessutom gör

det något med skattemoralen när människor ser att vissa kommer undan utan att göra rätt för sig. Det är därmed av flera anledningar angeläget att fusk stävjas och att regeringen återkommer med förslag på åtgärder för att förhindra att taxiföretag med parallella redovisningssystem kringgår kravet på intäktsredovisning och riktiga kassakvitton.

Det är även angeläget att åtgärder som innebär att taxiförarens taxilicens kontrolleras ofta och regelbundet i ett kontrollerat tidsintervall införs. I dag kan företag själva avgöra hur ofta de kontrollerar sina förarens licenser och behöver inte redogöra för tidsintervallet, vilket innebär att det kan finnas förare utan giltig licens som ändå är kopplade till ett större företag och fortsätter att köra taxi. Det är en fråga om kundernas trygghet.

Vidare vill jag också poängtera att det är viktigt att se att arbetsvillkoren för taxiförarna har försämrats avsevärt och i många fall är rent av usla, vilket naturligtvis är helt oacceptabelt. Vänsterpartiet kommer att återkomma i frågan.

Jag byter ämne och går över till att prata om kombidirektivet. I EU:s direktiv från 1992 om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna, det så kallade kombidirektivet, finns regler om kombinerade transporter mellan länder. I dag är kombidirektivet införlivat i svensk rätt genom yrkestrafikförordningen. Vänsterpartiet anser att syftet med direktivet var lovvärt eftersom det skulle främja att godset i ökad utsträckning kunde transporteras på järnväg eller vatten i stället för på väg. Så har dock inte blivit fallet, och det har inte kunnat påvisas någon tydlig miljöeffekt.

Kombidirektivet är otydligt och komplicerat, vilket innebär att det är svårt att kontrollera att enskilda lastbilstransporter verkligen utförs enligt regelverket.

I stället har kombidirektivet i sin nuvarande form bidragit till en alltmer osund konkurrens och social dumpning inom åkeribranschen. I praktiken bedriver mindre nogräknade transportföretag från andra EU-länder stadigvarande verksamhet i Sverige med låga löner och dåliga arbetsvillkor, då kombidirektivet gör att de kan komma runt cabotagereglerna. Den snedvridna konkurrens som detta leder till och att arbetstagare blir utnyttjade gör den nuvarande situationen helt oacceptabel. Kombidirektivet är inte bara verkningslöst utan har öppnat för mygel och båg och utnyttjande av människor.

Vänsterpartiet välkomnar de satsningar som görs på kontroller av cabotage. Det är något som vi har drivit länge och som vi också anslår extra resurser till i vår budget.

På EU-nivå pågår för närvarande förhandlingar om ett stort paket med förändringar inom transportsektorn, det så kallade mobilitetspaketet. Vi har förhoppningar om att de nya reglerna kommer att förbättra saker och ting, även gällande kombidirektivet, och kommer att utvärdera dem efter hand. Effektiviteten i de nya reglerna beror givetvis på kontrollen av efterföljandet. Vi vet dock inte riktigt när de nya lagarna och reglerna kan vara på plats – det är fortfarande oklart – eller hur de kommer att förändra kombidirektivet.

Problemet med osund konkurrens och utnyttjande av människor på våra vägar är akut. Vi anser därför att nuvarande kombidirektiv bör skrotas och att regeringen ska verka för det i EU.

Herr talman! Jag vill avsluta med att poängtera att det inte finns något sådant som fri eller gratis frakt. Det är alltid någon som betalar. Det kan vara chaufförerna, sjöfolket, miljön, klimatet och så vidare. Men gratis är det inte att frakta gods.

Prot. 2019/20:69

5 februari

Yrkestrafik och taxi

Anf. 5 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr talman! Sverige har alltid varit en handelsnation, och det är handel som skapar vår välfärd. Under vikingatiden och fram till 1800-talet var det sjöfarten som stod för de stora godsvolymerna både inom riket och mellan länder, alltså i utrikeshandeln. Under 1800-talet växte järnvägen fram och tog över de stora volymerna inom landet, och senare under 1900-talet var det lastbil som blev det viktigaste transportslaget för gods inom Sverige.

Samtidigt som transportslagen förändrats och utvecklats och handeln ökat har vår välfärd blivit bättre. Utan fungerande transporter kommer vi inte att kunna bevara och utveckla den framtida välfärden.

Vi kristdemokrater är därför positiva till internationella handelsavtal och fri rörlighet för varor, tjänster och personer. Men ska denna frihet fungera är det viktigt att åkerinäringen arbetar utifrån likvärdiga förutsättningar. Vi vill därför att regelverken inom EU harmoniseras. Vi anser inte att Sveriges åkare ska drabbas av hårdare regler eller sanktionsavgifter än åkare i andra länder. Tvärtom måste man hela tiden arbeta för att reglerna i så stor utsträckning som möjligt ska vara likvärdiga inom hela EU.

Herr talman! Det är också viktigt att vi ser till att de regler som finns efterlevs. Fler trafikpoliser, större samordning mellan våra och EU:s myndigheter, bättre kontroll vid våra tullstationer och installation av alkotest vid gränser är exempel på områden där vi behöver bli bättre. Det är inte okej att våra åkare utsätts för illojal konkurrens när det finns regler som vi redan har beslutat om.

Det räcker inte med att vi inför nya regler och ökar kontrollen om vi inte samtidigt är beredda att se över sanktionerna. Generellt sett ska sanktioner likställas mellan internationella och nationella åkare, och myndigheterna bör få större möjlighet än i dag att klampa fordon som bryter mot gällande lagar och regler. Vi kristdemokrater anser också att man ska förlänga den tid som ett fordon kan vara klampat så att utländska åkare väljer att betala de böter och sanktionsavgifter de ådrar sig om de inte följer de svenska reglerna.

Samtidigt räcker det inte med att vi enbart pratar om de problem som uppstår vid internationella transporter. Vi måste underlätta för den svenska näringen. Enligt vår uppfattning finns det flera åtgärder som kommer att förbättra våra möjligheter att utveckla den svenska åkerinäringen. Snabbare godkännande av BK4-vägar gör att vi kan arbeta med längre och tyngre fordon. Elektrifiering av våra större vägar gör att vi kan få bättre och mer miljövänliga transporter.

Herr talman! Åkerinäringen är troligtvis en av Sveriges viktigaste näringar om vi ska fortsätta vara en handelsnation, och utan handel har vi inte förutsättningar att utveckla den välfärd som vi alla tar för given. Mindre regelkrångel, sjysta villkor mellan nationella och internationella åkare samt modernisering av åkeribranschen är därför nödvändigt om Sverige ska fortsätta vara det fina land som det är.

Herr talman! Vi är mer och mer uppkopplade. Våra barn och ungdomar har vänner i hela världen som de kommunicerar med via olika digitala plattformar. Vi umgås troligtvis mer än någonsin, även om det sker via snabba mejl och kommentarer i sms och på nätet. Samtidigt är vi människor sociala varelser. Alla dessa relationer skapar ett behov av att mötas, vilket gör att behovet av fordonstransporter kommer att bestå även om vi gör alltmer via nätet.

Taxibranschen är bland annat därför en viktig bransch som underlättar transporter för oss som människor. Samtidigt är det en bransch i stor förändring. Nya företag och tjänster växer fram som utmanar den traditionella taxibranschen.

Från kristdemokratiskt håll försöker vi möta detta på två olika sätt. Vi är positiva till digitalisering och nya mobila tjänster, men vi vill att det ska vara ordning och reda. Vi vill se en översyn av regelverken som gäller inom taxibranschen. Kan vi underlätta för åkarna ska vi göra det. Vi vill att man genomför fler kontroller i syfte att komma åt svarttaxi och annan illojal konkurrens som skadar de seriösa åkarna. Vi vill också se över regelverket avseende taxilegitimationer så att fler grupper som i dag inte kan få legitimation ska kunna få det.

Herr talman! Jag står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till reservation nr 1.

Anf. 6 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! I dag behandlar vi trafikskottets betänkande *Yrkestrafik och taxi*. Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Yrkestrafik och taxi är två olika branscher som har mycket gemensamt. Det handlar såklart om transporter av gods och varor eller människor, och transporter är fundamentalt viktiga i blodloppet för ett fungerande samhälle.

Gemensamt har de också att det förekommer lukrativ verksamhet, där några skor sig på att utnyttja andra. Det är aldrig okej. Det ska aldrig löna sig att fuska. Varje organiserat samhälle måste se till att det finns regler och att reglerna efterlevs. Det är en skyldighet för oss i den här kammaren. Det är vår skyldighet att prioritera ordning och reda.

Vi som håller på med trafikpolitik och ytterst med frågor som rör yrkestrafiken fick den kanske allra bästa julklappen i december, när EU-parlamentet och EU:s ministerråd nådde en överenskommelse om ordning och reda på den europeiska vägtransportmarknaden.

Överenskommelsen innebär att svenska löner och svenska kollektivavtal ska gälla för alla som kör inrikestransporter i Sverige.

Den innebär att inga undantag ska göras för så kallade kombitransporter, alltså transporter som inkluderar järnväg eller sjöfart under resan.

Alla lastbilar ska vara utrustade med smarta färdskrivare som har satellitnavigationssystem som möjliggör myndighetskontroll.

Reglerna ska gälla alla lastbilar, alltså även lätta lastbilar.

Föraren måste återvända hem minst var tredje vecka och fordonet minst var åttonde vecka.

Konsekvenserna blir att om man bedriver stadigvarande inrikestrafik ska man registrera sig och betala skatt i Sverige, och svenska löner och arbetsvillkor ska gälla även vid tillfällig inrikestrafik.

Det här är en stor framgång för alla oss som kämpat för ordning och reda på svenska vägar.

(Applåder)

I det sammanhanget skulle jag vilja rikta en stor eloge till Stefan Löfvens regering, med infrastrukturministern i spetsen. Jag skulle vilja rikta ett stort tack till EU-parlamentarikerna Jens Nilsson och Marita Ulvskog, som kämpat otroligt hårt, och slutligen också till Johan Danielsson.

I nästan tre och ett halvt år har ministerrådet, Europaparlamentet och kommissionen förhandlat och dealat om flera delar, och äntligen är vi överens. Det som återstår nu är att parlamentet bekräftar överenskommelsen. Högst sannolikt kommer detta att ske i mitten av maj.

Det finns en styrka i dessa frågor i Sverige, för på det stora hela är vi faktiskt överens. I trafikutskottet är vi överens om att ordning och reda ska gälla på svenska vägar, och det är jättebra för svensk del. Men man blir rätt förvånad när man hör framför allt Moderaterna debattera här i kammaren i dag. Inte minst är tonläget kanske onödigt högt.

Herr talman! Låt mig påminna kammaren och åhörarna om det faktum att såväl moderater som kristdemokrater på Europainivå kämpar emot. Man sätter oseriösa företags intressen i första rummet. Detta är faktiskt inte bara pinsamt – det är hyckleri inför svenska folket.

Jag förutsätter att såväl moderater som kristdemokrater tillser att svenska Europaparlamentariker som representerar era partier också röstar för förslaget. Låt oss inte ännu en gång tvingas konstatera att ni talar med klaven tunga när det gäller frågor om ordning och reda. Ni säger er stå bakom detta på hemmaplan, men när det verkligen gäller ställer ni er på skitföretagens sida – företag som inte står för en sund konkurrens och inte lever upp till sjysta arbetsvillkor. Det är i maj det gäller. Upp till bevis, och sluta hyckla!

Låt mig också, herr talman, påminna kammaren om att Moderaterna satt vid den exekutiva makten i åtta år. De ledde Infrastrukturdepartementet under åtta år, och vi såg inte särskilt många reformer på detta område. Vad vi framför allt såg var förändringar inom polisväsendet, neddragningar som har inneburit att kontrollmyndigheterna faktiskt har fallerat.

Herr talman! Jag är otroligt stolt över vad vi socialdemokrater har åstadkommit i regeringsställning. Vi har infört klampning i två steg. Vi har infört sanktionsavgifter, och vi har stärkt beställaransvaret i syfte att få ordning på förhållandena på svenska vägar. Vi har tagit fram en nationell godsstrategi, där vi också aviserade behovet av att få till ett bättre kontrollsystem.

Kontrollerna genomförs i dag av olika myndigheter, och vi behöver ha en samlad bild av i vilken omfattning kontrollerna sker och hur de bedrivs. Därför tillsatte regeringen i höstas en utredning som i förlängningen ska lägga fram förslag till förbättrade åtgärder för att fler ska följa reglerna. Vi står konsekvent fast vid att det aldrig ska löna sig att fuska och att smita från sjysta villkor.

Myndighetssamverkan måste fungera bättre och prioriteras högre. Utredningens viktigaste uppgift är därför att identifiera på vilket sätt detta ska kunna göras. Polismyndigheten är i detta fall väldigt central. Ska reglerna för yrkesverksamheten få den styrande effekt som de syftar till är det väldigt viktigt att kontrollverksamheten fungerar.

Genom ökade anslag, beslutade här i riksdagen, har kompetensen inom Polismyndigheten ökat. Vi ser nu också effekten av tillskotten genom att ett ökat antal ärenden rapporteras till Transportstyrelsen.

Särskilda resurser har anslagits för att få till nya direktiv för flygande inspektion, och vi har sett till att utbildningen av besiktningsmän har kommit till stånd. Snart uppfyller samtliga besiktningsmän de generella krav som EU ställer på likvärdig utbildning för besiktningsmän. Nästan alla är klara. Detta ska vara klart under våren, så vi ligger helt i fas. Det är viktigt att vi har samma regler på Europainivå.

När jag ändå talar om besiktningsmännen, herr talman – är jag, som jag nämnde förra året när vi diskuterade dessa frågor, fortsatt både orolig och förskräckt över Sverigedemokraternas krav på att bilinspektörer ska bära vapen och kunna bruka våld i sin tjänsteutövning.

En bilinspektör, herr talman, är en civilanställd inom polisen, oftast rekryterad från bilbesiktningen, som bland annat arbetar med att kontrollera yrkestrafiken och undersöka saker som kör- och vilotider, last, övervikt och olaga cabotage. Bilinspektörerna har rätt att besluta om vissa avgifter och att utfärda sanktioner, som körförbud. Det är detta som är deras specifika kompetens: fordonskompetensen. Det är polisen som har kompetens och utbildning för att bära vapen. Bilinspektörernas fortsatta uppgift måste vara att kontrollera transporter och fordonen, inte att skjuta på folk! Jag känner mig otroligt orolig över Sverigedemokraternas riktning.

En annan del av yrkestrafiken är taxibranschen. Den behöver också synas. Riksdagen beslutade därför i enlighet med regeringens proposition *En ny kategori av taxitrafik* att all taxitrafik, även den nya kategorin, enkelt ska kunna kontrolleras av myndigheter, särskilt Skatteverket. Detta är ett framsteg som innebär att det kommer att bli svårare att fuska och att konkurrensen kan ske på lika villkor. De nya reglerna träder i kraft i två steg: den 1 september i år och den 1 januari nästa år.

Detta är bra. Jag tror att vi från riksdagens sida nogsamt ska följa vad det innebär. Det händer väldigt mycket, och inom ramen för samhällsförändringarna går det väldigt fort. Här måste riksdagen se till att hänga med. Politiken måste hänga med i de förändringar som sker.

Det finns såklart problem i taxibranschen som vi måste fortsätta att ta itu med. Svarttaxi är inget nytt, men metoderna för hur svarttaxi används förändras i dag. Problemen växer inom sociala medier, i Facebookgrupper och så vidare. Här måste vi få regler som gör att alla kan hjälpa till. Även de digitala plattformar som används för att organisera olaglig och okontrollerad taxiverksamhet behöver vara med och ta ett ansvar för att se till att detta inte förekommer.

På det stora hela är det alltså viktigt att vi hänger med och följer detta. Det kanske viktigaste är att understryka att ordning och reda och sund konkurrens ska gälla på våra vägar. Detta är ledorden. Det ska aldrig löna sig att fuska.

(Applåder)

I detta anförande instämde Denis Begic, Johan Büser, Elin Gustafsson, Johanna Haraldsson, Jasenko Omanovic och Anna-Caren Säterberg (alla S).

Anf. 7 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Jag kan väl börja med att justera en del av de påståenden som Teres Lindberg kom med i sitt anförande. För det första var det alliansregeringen som lade fram förslag om sanktionsavgifter, klampning och beställaransvar. Därefter har ingenting hänt från regeringens sida förutom att man ökat från 24 till 36 timmar gällande klampningen. Men klampningen sker fortfarande inte på riktigt, det vill säga tills avgifter och annat är betalda. I dag kan lastbilen rulla iväg efter 36 timmar utan att man gjort rätt för sig.

Den andra del jag vill justera, herr talman, gäller Teres Lindbergs lägeskontroll. Även om hon har ett högt tonläge är den rätt låg. Vi moderater välkomnade detta paket i EU, tvärtemot vad er representant i Europaparlamentet skriver i Expressen. Vi kommer att rösta grönt till detta. Med lite bättre lägeskontroll när det gäller vad som händer i Europaparlamentet hade vi sluppit den diskussionen här i kammaren.

Herr talman! Argumenten blir faktiskt inte bättre bara för att man höjer tonläget. Jag vill gärna ha svar på när konkurrenskraftsutredningen, som riksdagens trafikutskott och riksdagen beställde 2017, kommer. Ni har under resans gång höjt skatter på diesel och försämrat konkurrenskraften. Ni klarar inte av kontrollerna ute på vägarna. Vi har beställt en konkurrenskraftsutredning, och den är inte levererad. Snart har det gått tre år, och vi har inte sett den ännu. Så min fråga till Teres Lindberg är: När kommer konkurrenskraftsutredningen?

Anf. 8 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr talman! Man slutar inte att förvånas när man hör Sten Bergheden. Det roligaste var kanske när han sa att beställaransvaret var ett initiativ av en borgerlig regering. Det lades fram i en proposition som beslutades här i riksdagen 2018. Jag har svårt att se att det presenterades före 2014. Den ekvationen går i varje fall inte ihop för mig.

Sten Bergheden har helt rätt i att den borgerliga regeringen fick tillkännagivanden om såväl klampning som beställaransvar men levererade faktiskt inte i tid. Inget beslut och ingen proposition om något av detta kom fram under er majoritetstid. De kom fram efteråt.

Förarbetet för den första delen i sanktionsavgifterna gjordes av en borgerlig regering, och vi beslutade att gå fram med det trots att vi visste att det inte var tillräckligt. Därför har vi gått fram med ytterligare ett steg, och vi har beslutat om det igen. Detta borde Sten Bergheden väl känna till.

När det kommer till Europaparlamentet är det pinsamt att höra Sten Berghedens hycklande. Det är bara att gå till protokollet och se hur ni röstade förra gången. Ni röstade emot, eller så deltog ni inte i beslutet. Ni hade ledamöter som var närvarande vid röstningen men lät bli att rösta. De avstod – de röstade inte alls! Jag tycker att det är pinsamt.

Se till att era ledamöter i Europaparlamentet faktiskt röstar för förslaget nu i maj! Det är himla viktigt att vi får ordning och reda på vägarna, och ni kan inte stå här i kammaren och säga att ni är för ordning och reda på de svenska vägarna när ni inte följer upp det med era egna ledamöter i Europaparlamentet. Det är hyckleri, Sten Bergheden! Gör din hemläxa!
(Applåder)

Anf. 9 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Teres Lindberg lyssnade på mitt inlägg, men jag sa tydligt att vi kommer att välkomna paketet, och vi röstar grönt i EU-parlamentet. Nu hoppas jag att den informationen har gått fram.

När det gäller den andra delen är det bara att läsa den proposition som togs fram av alliansregeringen om sanktionsavgifter, klampning och beställansvar. Även på den punkten har Teres alltså fel. Vi lade fram dessa delar, och beslutet togs i oktober 2014. Det är lätt att kontrollera fakta här. Det hade kanske höjt nivån på debatten om Teres Lindberg hade gjort det.

Jag ställde en fråga om att ta fram en konkurrenskraftsutredning. Nu har det gått tre år. Ni har tillsatt flera utredningar om en massa olika saker, men ni har struntat i trafikutskottets tillkännagivande om att en konkurrenskraftsutredning ska tillsättas.

I stället har ni under resans gång höjt dieselskatten. Ni har sagt nej till Moderaternas förslag om att sänka dieselskatten, vilket för ett åkeri som rullar 20 000 mil om året skulle innebära 60 000–80 000 kronor i lägre skatt per år. Ni har i stället höjt skatterna för svensk åkerinäring och försämrat konkurrenskraften. Ni vägrar tydligen att tillsätta en konkurrenskraftsutredning.

Min fråga är enkel och tydlig: När kommer den? Det borde representanten för regeringspartiet kunna svara på när vi har en debatt om åkerinäringens frågor här i riksdagen i dag. Och hur stärker man svensk åkerinäring och företagsamhet genom högre dieselskatter – hur kan det gynna svensk åkerinäring och våra företag?

Återigen: Vi kommer att rösta grönt för detta i EU-parlamentet. Hoppas att vi nu slipper den diskussionen vidare.

Anf. 10 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr talman! Jag hoppas att jag kan ta Sten Bergheden på orden. Men efter att ha sett hur ni tidigare har röstat i Europaparlamentet är det inte utan att man är lite orolig eller till och med ganska mycket orolig.

Jag skulle vilja säga att regeringen faktiskt levererar. Tillkännagivandet handlade ju om att tillsätta en utredning för ökad konkurrenskraft. Det är ju detta som ordning och reda på vägarna handlar om. Det handlar å ena sidan om sjysta villkor för dem som jobbar i branschen och å andra sidan om sjysta villkor för företagen. Det går inte att konkurrera när det ser ut som det gör i dag.

Under de snart sex år som vi har haft regeringsmakten har vi infört klampning och sanktionsavgifter. Vi har stärkt beställansvaret och beslutat om en nationell godsstrategi, och nu senast tillsattes en utredning som handlar om att få ordning på kontrollverksamheten i yrkestrafiken. Allt detta handlar faktiskt om att öka konkurrenskraften och att se till att det råder sjysta villkor både bland företagen och bland de löntagare som jobbar och kör lastbilar.

Jag vet alltså inte riktigt vad det är som Sten Bergheden famlar efter här, för är det något vi har gjort till skillnad från den tidigare Reinfeldt-regeringen är det faktiskt att leverera på punkt efter punkt.

Detta är vi ju överens om. Jag kan inte sluta förvånas över Sten Berghedens införande. Först 5 minuter och 15 sekunder in i anförandet nämner Sten Bergheden en enda moderat reform, och den handlar om att sänka dieselskatten! Det ökar inte svensk konkurrenskraft. Det som ökar svensk

konkurrenskraft är lika villkor. Det handlar inte om sänkta skatter utan om att reglerna efterlevs och att vi har myndigheter som levererar det.
(Applåder)

Prot. 2019/20:69
5 februari

Yrkestrafik och taxi

Anf. 11 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr talman! Jag måste säga att det är ett väldigt högt tonläge i den här debatten. Det bekymrar mig lite att man tar till den debattmetoden när vi diskuterar ett av de största problem vi har ute på vägarna, nämligen att den seriösa svenska och utländska åkerinäringen konkurreras ut av skumraskföretag och kriminell verksamhet.

Jag vill också bemöta Teres Lindbergs påstående om bilinspektörerna. Det handlar inte om besiktningstekniker som har fått ta på sig en overall och gå ut på vägarna och besiktiga bilar. Det ställs ganska höga krav på bilinspektörer.

Det är ganska typiskt för Socialdemokraterna att man går ut med tuffa argument utan att ens ha läst på vad som står i den motion som vi har väckt. Vi menar inte att bilinspektören ska ha ett vapen med sig när han går ut genom dörren och börja skjuta på folk. Bara påståendet är ytterst märkligt, särskilt från någon som företräder regeringspartiet!

Vad det handlar om är att få ut mer personal som är välutbildad och att de ska kunna skydda sig själva och andra människor på en kontrollplats. Jag har arbetat ute på vägen i tolv år och vet vad det handlar om. Man har ingen aning om vad det är för ett fordon som kommer emot en, om personerna i fordonet är beväpnade och vad personalen och de övriga civila på platsen ska göra om de inte kan försvara sig. Påståendet från Teres Lindberg är ytterst märkligt. Läs vår motion och förstå vad som står där! Då kanske det klarnar.

Anf. 12 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att dessa frågor är både seriösa och allvarliga. Jag kanske ska be om ursäkt om jag har haft ett högt tonläge, men det kanske också hänger ihop med hur andra har uttryckt sig. Men jag vill inte att du ska ta det personligt, Thomas Morell.

Bilinspektörerna är ju besiktningmän och rekryteras ofta från bilbesiktningen. I de samtal jag har haft med polisen har man berättat för mig att bilinspektörerna får två veckors utbildning för att få den extrakunskap som behövs för att göra kontroller. Det är en väldig skillnad jämfört med en polis, som har minst två års utbildning. Det är en väldig skillnad i yrkeskompetens i vårt samhälle mellan dem som öppet ska kunna bära vapen och dem som inte ska kunna göra det.

En bilinspektörs huvudsakliga arbetsuppgift måste ju vara att kontrollera fordon. Sedan har vi poliser som också kan vara bilinspektörer och alltså ha dubbla utbildningar. Det välkomnar jag, och om man har kompetens att vara båda delarna är det fine. Men för mig är det otroligt viktigt att de som bär vapen öppet i sin tjänsteutövning också ska ha den utbildning som krävs för det. Det handlar om psykologi och mycket annat. Man ska veta hur man ska hantera ett vapen, hur man ska bete sig i en krissituation och så vidare.

Men att någon med två veckors utbildning ska få gå runt med en picka och dessutom få utöva våld i tjänsten tycker jag inte är okej. Jag tror faktiskt inte heller att bilinspektörerna tycker det.

Anf. 13 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr talman! Om ledamoten tittar hitåt ser hon en före detta bilinspektör. Det var inte två veckors utbildning. Först och främst var kravet fyra-årig teknisk utbildning och att man skulle ha full körkortsbehörighet och erfarenhet från verksamheten. Det var inträdeskravet. Till detta lades en utbildning i polisiär verksamhet. Det var självskydd och mycket annat. Innan jag var färdig hade det gått över ett år. På detta lades utredningsutbildningar.

Det handlar inte om att hänga ett vapen på en människa som har en utbildning på ett eller ett och ett halvt år, utan det handlar om att kunna ha det skydd som krävs när man är ute på vägen. Alla ska givetvis genomgå samma kontroll och utbildning för att kunna vara beväpnade. Det är inte bara poliser som är beväpnade utan även tulltjänstemän och skyddsvakter, och om man tittar noggrant här i huset ser man också beväpnade människor.

Jag tycker att debatten har kantrat lite grann. Det som vi egentligen pratar om här i dag är hur vi ska klara av att skydda den sunda åkerinärningen på våra vägar. Det har inte skett särskilt mycket. När jag slutade på trafikpolisen 2007 började jag arbeta gentemot politiken för att få en förändring, men den enda förändring vi har sett är att antalet kontrolltjänstemän har minskat.

Jag satt i går kväll och hade samtal med gamla kollegor, och det går fortfarande nedåt. Det tillskjuts inte extra medel för att utbilda och få in nya, vare sig på polissidan eller på bilinspektörssidan. Man flyttar in poliser som ska ut och mäta med laser, blåsa bilister och kolla körkort, men det vi diskuterar här är yrkestrafik, och det kräver betydligt mer.

Anf. 14 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr talman! Jag är glad att Thomas Morell inte bär vapen, vare sig här i kammaren eller som bilbesiktningsman. Jag tycker att denna ordning ska fortsätta att vara som den är, för huvudfokus för bilbesiktningsmän måste vara att kontrollera fordonen. Det är där de har sin kunskap, och det är denna yrkesutövning de ska ha. De ska inte skjuta på vare sig chaufförer eller bilar, utan de ska kontrollera fordon. De som ska bära vapen är de som har utbildning för att göra detta, och det är polisen i det fallet. Det är en verksamhet som sker i samverkan. Det är både poliser och besiktningsmän ute när man gör denna typ av kontroller.

Jag förstår faktiskt inte problemet, utan jag är snarare orolig över vilket samhälle som Sverigedemokraterna eftersträvar.
(Applåder)

Anf. 15 EMMA BERGINGER (MP):

Herr talman! Engagemanget i dessa frågor är tydligt.

Betänkandet behandlar motionsförslag som rör yrkestrafik och taxi. För att upprätthålla säkerhet men också sund konkurrens inom yrkestrafiken är det viktigt med gemensamma regler och att dessa efterföljs. Här finns det utmaningar inom såväl tung yrkestrafik som taxibranschen. Jag

är glad att både regeringen och utskottet delar bilden att det är viktigt att komma till rätta med dessa utmaningar.

Yrkestrafiken har brister, bland annat när det gäller att hålla föreskrivna hastigheter, att lasta rätt och säkert samt att följa kör- och vilotider. Även för dem som följer reglerna är det problematiskt att det finns många förare som inte följer gemensamma regler och ger branschen dåligt rykte. De förare som följer reglerna drabbas också ute i trafiken av den trafikfara som de förare som inte följer regelverken innebär.

Transportstyrelsen har visserligen noterat förbättringar när det gäller teknisk beskaflenhet och lastsäkring men också försämringar när det gäller hastighetsefterlevnaden, som är en av de viktigaste åtgärderna för att vara säkra i trafiken. När det gäller kör- och vilotidsregler noterade Transportstyrelsen att de svenska förarna har blivit något bättre, medan utländska åkare har en sämre efterlevnad. Detta leder såklart till osund konkurrens.

Yrkestrafiken är ett område som präglas av att den många gånger är gränsöverskridande. Därför är det av stor vikt att åtgärder för relevanta regler och god regelefterlevnad vidtas på EU-nivå. Sverige har varit mycket aktivt i diskussionen kring de olika mobilitetspaketen, och så sent som i december nåddes en preliminär överenskommelse om de delar som rör mobilitetspaket 1, som min kollega Teres Lindberg nämnde tidigare.

Regeringen gav i augusti 2019 en särskild utredare i uppgift att se över kontrollverksamheten för yrkestrafik på väg och lämna förslag på förbättrande åtgärder, inklusive organisatoriska åtgärder, för att fler ska följa reglerna på området.

Vi vet att pengar är viktiga i dessa sammanhang, och regeringen har avsatt särskilda medel: 25 miljoner kronor per år för 2017–2020 för att motverka illegal cabotageverksamhet samt 10,7 miljoner kronor från och med 2017 för att utveckla arbetet med flygande inspektioner. Dessutom har man i regleringsbrevet för Polismyndigheten ställt krav på att polisen ska vidareutveckla kontrollerna av cabotagetransporter. Regeringen är aktiv inom detta område.

Jag vill i sammanhanget också lyfta upp frågan om hållbara transporter. Här krävs ytterligare åtgärder för att få en nödvändig omställning. Miljöpartiet vill införa en avståndsbaserad skatt på lastbilstrafik, så kallad vägslitageskatt, som utjämnar skillnaderna mellan svenska och utländska åkare. Skatten ska vara lägre där alternativ saknas och styra mot mer miljövänliga lastbilar.

Vi vill se mer gods på järnväg och med sjöfart. Detta är en viktig del av omställningen, men då behöver konkurrensförutsättningarna för gods-transporter med tåg och sjöfart stärkas i jämförelse med lastbilstrafiken på väg.

Samtidigt behöver de tunga lastbilarna bli mer fossilfria. Här måste vi jobba med flera åtgärder, och jag vill särskilt lyfta fram potentialen hos biogas, även om det pratas alltmer om elektrifiering. Det finns i dag goda möjligheter att driva tunga fordon med gas, utan tunga batterier eller utbyggnad av infrastruktur för kontinuerlig laddning. Detta är en åtgärd som vi kan genomföra i dag, här och nu. Många städer väljer i dag att gå över till elektrifierad stadstrafik, men för mer långväga busstransporter och lastbilar passar biogasen utmärkt som drivmedel.

Betänkandet behandlar också taxiverksamhet. Min syn på taxi är att det ska ses som en del av kollektivtrafiken, ett komplement vid tider då bussen inte går och på platser där det inte finns en linje eller hållplats. Som konstateras i betänkandet är taximarknaden i förändring, och därför konstaterar regeringen att regelöversyn måste ske kontinuerligt.

Nya mobilitetstjänster kommer. De är intressanta, men det är viktigt att de tillför såväl ekologisk som social hållbarhet. Ett underlättande av att kombinera olika transporter så att en bil inte behöver vara något som varje person äger är bra, men det är viktigt att denna typ av nya tjänster inte urholkar anställningstryggheten eller leder till ökad vägtrafik. Vi vet att om man gör det mer attraktivt att välja exempelvis taxi eller motsvarande finns det en risk för att det konkurrerar på områden där det hade gått att köra en kollektiv transport, som hade varit mer energieffektiv och klimat-smart. Tekniken måste helt enkelt gynna våra intressen.

Sammanfattningsvis vill jag säga att hållbarhet, såväl ekologisk som social, måste vara ledstjärnan i arbetet med yrkestrafik och taxi. Ordning och reda måste gälla på de svenska vägarna.

(Applåder)

Anf. 16 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Jag vill ställa samma fråga som jag ställde till Socialdemokraternas representant. Det handlar om konkurrenskraftsutredningen och att riksdagen har beslutat om ett tillkännagivande om att få fram en utredning om konkurrenskraften. En sådan gjordes bland annat när det gäller lantbruket i Sverige, och då gick man igenom hur situationen såg ut för svenskt lantbruk kontra utländsk konkurrens.

I detta läge vill vi ha fram något för åkerinäringen som liknar Konkurrenskraftsutredningen, för att vi ska kunna jämföra regelverk men också skatter, avgifter och andra kostnader runt omkring. Detta tycker jag är rimligt innan man diskuterar att gå vidare med nya skatter som vägsplitageskatter och annat som Emma Berginger nämnde i sitt anförande. Det är rimligt att vi först lägger fast basen – var vi står i konkurrenskraft jämfört med andra länder när det gäller åkerinäringen. Vi är nämligen beroende av lastbilar oavsett om de kommer att drivas med biogas, el, vätgas eller diesel i framtiden. Vi måste se till att konkurrenskraften bibehålls tills vi kan ändra inriktning på bränslena.

Herr talman! När kommer en konkurrenskraftsutredning, och när blir det en skattehöjning? Miljöpartiet, Socialdemokraterna och flera andra partier sa nej till att sänka dieselskatten för åkerinäringen och landsbygden med 1 krona. Det innebär att svenska åkerier betalar mycket mer än utländska åkerier. Hur stärks konkurrenskraften med högre bränsleskatter? Är inte risken att vi nu konkurreras ut av olagliga transporter, som dessutom har med sig egen diesel in i landet?

Mina frågor är alltså: När kommer en konkurrenskraftsutredning, och stärks verkligen konkurrenskraften med högre skatter?

Anf. 17 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Stärks verkligen konkurrenskraften av att Sverige inte förmår ställa om och bli ett fossilfritt välfärdsland? Det är min fråga.

Med Sten Berghedens fråga blir det mycket tydligt vad som är Moderaternas prioritering. Moderaternas prioritering i detta sammanhang är sänkt skatt på diesel. Sänkt skatt på diesel är ingenting som gynnar en klimatomställning. Det är ingenting som gynnar vår konkurrenskraft på lång sikt.

Därför är det mycket viktigt att vi fortsätter att arbeta med att inkludera trafikens verkliga kostnader – kostnader för miljö, för säkerhet och för hälso- och sjukvård – i de avgifter som vi lägger på trafiken. Därför skulle vi, som Miljöpartiet framförde här, vilja ha någon form av avståndsbaserad skatt på den tunga trafiken. Det är viktigt eftersom det faktiskt är ett slitage på vägarna. Denna trafik belastar vägarna. Det är då rimligt att den då också är med och bidrar till denna infrastruktur, på samma sätt som järnvägstrafiken faktiskt bidrar till järnvägens utveckling genom de banavgifter som tas in. Det är ingenting konstigt.

Man kan konstatera att det är framför allt diesel som Sten Bergheden riktar in sig på. Han vill öka åkerinäringens konkurrenskraft i det korta perspektivet men ser inte på vad som skulle kunna vara gynnsamt för planeten och för människors hälsa på lång sikt. Det är mycket typiskt för ett moderat resonemang.

Anf. 18 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att jag inte får något svar när det gäller en konkurrenskraftsutredning. Tre år har snart gått, och ingenting har hänt. Man utreder andra saker och planerar för nya skatter i regeringen som inte kommer att stärka konkurrenskraften för svensk åkerinäring och våra företag.

Herr talman! Det är självklart att det är slitage på våra vägar. Vi kör produkter in i landet, och vi kör produkter ut ur landet. Det är det som skapar vår välfärd här i landet och som skapar inkomster, så att vi kan ha det på det sätt som vi vill i detta land och så att våra företag kan vara kvar och inte behöver flytta utomlands närmare övriga Europa.

Det är helt orimligt att våra företag här uppe i norra delen av Europa, som är glesbefolkat och med en stor landsbygd, ska ha de högsta skatterna i detta sammanhang när vi är så beroende av både bilar och lastbilar. Det blir en snedvriden konkurrens som är extrem i detta läge och som gör att våra företag riskerar att förlora jobb och konkurrenskraft.

Jag är förvånad över att Emma Berginger och Miljöpartiet fortfarande driver att man kan höja skatterna ytterligare på en redan hårt konkurrensutsatt åkerimarknad. Hur blir miljön bättre av att vår egen åkerinäring och våra egna företag slås ut samtidigt som åkerinäringen från andra länder kan ta med sig lågskattad diesel i tankarna nedifrån Europa och köra här uppe? Hur förbättrar det klimatet att andra kör på billigare diesel från Europa och våra egna åkerier konkurreras ut genom högre bränsleskatter? Detta är orimligt. Den vägen kan vi inte gå.

Anf. 19 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Sten Bergheden ställer frågan om en konkurrenskraftsutredning till två enskilda ledamöter. De representerar visserligen de partier som sitter i regeringsställning. Men det hade kanske varit mer lämpligt om Sten Bergheden hade hört av sig till Infrastrukturdepartementet och ställt sin fråga.

Men Sten Berghedens fråga visar ändå tydligt vad som är Moderaternas prioritering i detta sammanhang. Moderaternas prioritering är billig diesel. Det ska vara billigt för företag och för åkerier att fortsätta förstöra miljön. Från Miljöpartiets sida är vi mycket tydliga med att vi vill se en omställning. Vi vill se att Sverige blir den första fossilfria välfärdsnationen. Då måste vi arbeta för en omställning av transporterna i enlighet med den godsstrategi som regeringen har levererat, där man trycker på att vi behöver lägga om mer tunga transporter från lastbil till järnväg och till sjöfart för att det är mer energieffektivt. Vi behöver också se en omställning inom lastbilstrafiken, så att vi får en mer elektrifierad fordonsflotta och så att man även ska kunna köra på till exempel biogas. Då är det viktigt att vi stärker konkurrenskraften både mellan olika drivmedel, så att vi gynnar de mer hållbara drivmedlen, och mellan olika transportslag. Det är i detta sammanhang som det är viktigt med en avståndsbasead skatt som utjämnar konkurrensen mellan de olika transportslagen. Det är Miljöpartiets prioritering.

Sten Berghedens och Moderaternas prioritering är som sagt att de vill se billigare transporter med lastbilstrafik som kör på ohållbar diesel.

Anf. 20 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på debatten om inriktningen för att förbättra miljön. Jag förstår Emma Bergingers engagemang för att förbättra miljön. Transporter är en miljöbelastning; det kan vi vara överens om. Problemet för vår del i Sverige har blivit att vi får in en stor del aktörer på transportmarknaden som inte sköter sig. Det har slagit undan förutsättningarna för svenska åkerier att bedriva en mer miljövänlig inriktning på sin verksamhet. De får helt enkelt inte betalt för det arbete som de utför.

Jag talar ofta med åkeriägare, och jag har ett ganska brett kontaktnät inom åkerinäringen. Man vågar helt enkelt inte satsa på den nya tekniken, eftersom man inte kommer att få uppdragen. Någon annan kryper in och kör betydligt billigare. Då talar vi om utländska aktörer som kör på bränsle som smugglas in i Sverige. Det är gammal öststatsdiesel. Det är inte ens MK1 som vi talar om. Ledamoten kan någon gång roa sig med att stå vid avgasröret och lukta när en bulgarisk eller rumänsk bil startar. Svaveldofoten kommer ganska direkt upp i näsan.

Den svenska åkerinäringen var en gång i tiden järnvägens största kund. Man nyttjade järnvägen för de långa och tunga transporterna. Det är inte lönsamt att ha gods på en lastbil och köra från Skåne upp till Norrland.

Jag vill gärna ställa en fråga till ledamoten Emma Berginger. Kommer Miljöpartiet att vara en drivande kraft i regeringen för att vi ska kunna öka kontrollerna på vägarna för att stävja fusket och dem som inte följer det regelverk som finns?

Anf. 21 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Genom denna debatt tror jag att det har blivit tydligt att det finns ett stort engagemang hos regeringspartierna i frågan om regel efterlevnaden hos de tunga transporterna och yrkestrafiken. Det är en fråga som jag inte oroar mig för att regeringen inte driver, bevakar och är aktiv inom.

Thomas Morell lyfter fram att företag som inte är seriösa är ett problem för de företag som faktiskt bedriver en seriös transport- och logistiknäring. Det är en fråga som både Miljöpartiet och Socialdemokraterna ser allvarligt på. Vi tycker att det är mycket viktigt att man har en god regelefterlevnad och att man har tydliga kontroller. Det är därför som vi driver dessa frågor, inte minst på europeisk nivå.

Jag tycker att det är mycket viktigt att vi också gör det mer transparent vad en transport egentligen kostar när det gäller miljö och annat. Det finns inga gratis transporter, som det sas här tidigare. Detta behöver tydliggöras på ett mer transparent sätt. Till exempel IVA har i en av sina rapporter relativt nyligen presenterat förslag om hur man skulle kunna göra det mer transparent för den som köper en transport eller en vara, så att man faktiskt ser att transporten kostar och har en miljöbelastning.

Efterfrågan ökar på järnvägen, och det behöver göras mer för att vi ska kunna möta den efterfrågan. Vi behöver fler spår för att kunna möta den efterfrågan på godstransporter på järnväg som finns.

Det är några av de saker som Miljöpartiet vill göra för att stärka den hållbara transportnäringen i Sverige.

Anf. 22 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr talman! Det är mycket vackra ord från regeringen om detta; man gör si och man gör så. Jag står dock där ute i verkligheten ganska ofta och träffar både chaufförer och åkerägare, och där ser vi rakt motsatt riktning. Det är allt fler oseriösa, osunda och olagliga verksamheter som slår undan benen för de seriösa företagen – och de kan göra det helt ostört, för det finns ingen som tar dem i örat. Det finns ingen kontrollverksamhet att tala om.

Jag kan ta ett exempel: Det kommer in 36 järnvägsvagnar om dagen till Skåne. Det är dubbla vagnar, så det står 72 trailrar uppepå. De lyfts av och ställs på marken, och så kommer det dragbilar och hämtar dem. 72 rumänska eller bulgariska bilar drar upp trailrarna till Stockholm i stället för att de står kvar på tåget och dras på järnvägen – bara för att det blir billigare. Man har nämligen en annan ekonomisk verksamhet vid sidan av detta med att köra godset, och det är det vi måste vara klara över. Det finns en koppling till annan kriminell verksamhet som gör att det blir lönsamt trots att man inte tar ut mer än kanske 80–90 kronor milen för transporten. För en svensk bil, där föraren har kollektivavtal och där skatter och avgifter betalas, ligger kostnaden långt över de pengarna om det ska gå ihop.

Det är detta som är problemet, och de som nyttjar den typen av transporter bidrar indirekt till – sponsrar – kriminell verksamhet. Därför måste det bli tydligt med kontroller på väg, och man måste få ett tydligt beställarsansvar så att vi någon gång får bukt med problemet. Jag hoppas innerligt att Emma Berginger kommer att vara en drivande kraft i regeringen för att vi ska få stärkta kontroller på vägen.

Anf. 23 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Emma Berginger är riksdagsledamot och sitter alltså inte i regeringen, men jag kommer definitivt att arbeta gentemot den regering som mitt parti är en del av för att vi ska få en tydligare regelefterlevnad inom yrkestrafiken.

Precis som jag sa i mitt anförande har regeringen vidtagit en rad åtgärder. Man har engagerat sig på EU-nivå, och man har tillsatt utredningen om uppföljning av kontrollverksamheten. Man har också avsatt medel för att motverka illegal cabotageverksamhet, till exempel. Det är exempel på vad regeringen gör för att faktiskt komma till rätta med de problem med osund konkurrens som vi ser på våra vägar.

Jag måste väl ändå säga, herr talman, att vi arbetar på policynivå när vi befinner oss här i kammaren i riksdagen. Vi har att arbeta med lagar, regler och samarbeten på EU-nivå. Vi riksdagsledamöter står inte på vägen och kontrollerar. Precis som Teres gjorde tidigare noterar jag att Thomas Morells främsta förslag på området handlar om att han själv ska få bära vapen i sin roll som bilinspektör. Det tycker jag är en väldigt oroande utveckling.

Den anledning till att få bära vapen som Thomas Morell tidigare angav var att man inte vet vad man möter. Vi har en rad olika yrkesgrupper ute i samhället som inte vet vad de möter. Folk som jobbar på kafé vet inte om kunden som kommer in ska köpa kaffe latte eller råna kaféet. Sjukvårdspersonal på våra akutsjukhus vet inte om det kommer in patienter eller andra som kommer att hota dem. Det finns en mängd olika områden där personalen inte vet vad det är de möter, som lärare i skolan. Men även där vill väl Sverigedemokraterna egentligen helst se att alla ska bära vapen. Det är inte den utveckling Miljöpartiet vill se.

(Applåder)

Anf. 24 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Emma för ett väldigt bra anförande. Det är alltid roligt att lyssna på varandra och på det engagemang som finns, och det är min bestämda uppfattning att det finns ett stort engagemang i trafikskottet.

Jag uppskattar engagemanget för miljöpolitiken extra mycket. Det är även där mina frågor uppstår, för jag tror att det flesta av oss är överens om att det måste ske en förändring – att vi måste få en bättre fungerande infrastruktur, som också tar miljöhänsyn. Den ska givetvis ta social hänsyn och ekonomisk hänsyn, men den ska också ta miljöhänsyn. Det finns dock en del beslut som har fattats här i kammaren som försvårar den omställningen; det är inte mer än några veckor sedan vi röstade om kärnkraft och landade i en situation som kommer att försvåra produktionen av el i ett läge där vi alla talar om elektrifiering. Om vi har ett engagemang, eftersträvar en förändring och är överens om bilden av att vi behöver genomföra förändringar måste besluten också gå i samma riktning.

Vi har ett annat sådant beslut, som egentligen är flyttat härifrån – kanske till och med flyttat och taget på ett sådant sätt att det inte stämmer överens med gällande lag – och det gäller Preemraff. Där är vi återigen inne i detta: Vi är överens om att vi vill ha en bättre miljöpolitik och överens om att vi vill att lastbilsflottan ska ställa om, och så har vi företag som håller på att växla bort från bergolja och över till skogsmaterial, där till och med domstol har sagt att de får tillstånd att bygga ut, och *efter* att domstolen har sagt detta lyfter man det till regeringen. Med all respekt för att de två partier som representerar regeringen här i dag inte representeras av ministrar måste vi få ställa frågor. Vi brinner för omställning. När kommer besked om att Preemraff ska få börja göra miljövänlig diesel?

Anf. 25 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för de lovord kring mitt engagemang, inte minst på miljöområdet, som Magnus Jacobsson inledde med. Jag uppskattar också att Magnus Jacobsson ställer sina frågor på ett professionellt sätt och verkar vara engagerad i miljöfrågor.

Samtidigt måste jag framhålla att det när det gäller frågan om kärnkraft är väldigt viktigt att se till helheten. Vi måste såklart ställa om till ett fossilfritt samhälle, men den omställningen ska ju inte få ske på bekostnad av andra miljöfrågor. Därför behöver vi se till att vi har en omställning som går mot 100 procent förnybar energi. Det är här det nu blir väldigt tydligt att vi, i och med den energiöverenskommelse som gjordes och som det tidigare har funnits en bred samsyn för, har tagit steg mot 100 procent förnybar energi – och att marknaden på eget initiativ faktiskt väljer att avveckla kärnkraft.

Vi måste tänka på alla de aspekter som finns på kärnkraft när det gäller säkerheten och när det gäller uranbrytning. Det gäller även slutförvaringen, som inte är löst. Det finns väldigt många frågetecken kring kärnkraft. Kärnkraften är inte en förnybar resurs och bidrar inte till en positiv utveckling på miljöområdet. Vi måste titta bredare på frågan än enbart på vad som orsakar eller inte orsakar koldioxidutsläpp.

När det gäller Preemraff kan jag bara säga att det är en provningsfråga. Det är allt jag har att säga om det just nu.

Anf. 26 TALMANNEN:

Jag vill erinra debattörerna om att vi diskuterar yrkestrafik och taxi. Magnus Jacobsson förde in energipolitik, och jag lät Emma Berginger kommentera det, men de två sista replikerna kanske kan ägnas åt yrkestrafik och taxi.

Anf. 27 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr talman! Det som är min frågeställning är hur vi ska få denna yrkestrafik att fungera om vi inte har fungerande bränslen, och det var därför jag ställde de två frågorna. De hänger som sagt ihop för att vi ska få fram våra bränslen. Men jag tackar för de inlägg som har gjorts och de svar som getts.

Anf. 28 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Det var en befogad påminnelse från talmannen.

Jag kan bara säga att de saker som Miljöpartiet gör för att få en omställning också rör till exempel detta med Klimatklivet. Där gör vi det möjligt att satsa både på att bygga ut laddinfrastruktur och på att bygga nya faciliteter för att kunna producera mer biogas – och till exempel uppgradera biogasen till flytande biogas, så att vi får ett större nyttjande av den inom vår yrkestrafik.

Anf. 29 PATRIK JÖNSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 4 gällande åtgärder för kontroll och tillsyn av åkerinäringen.

År 1990 avreglerades taximarknaden, och på flera områden har detta inte fallit ut särskilt väl. Det har lett till stora variationer i prissättning, och

vi ser hur kvaliteten på många håll har försämrats. Jag har fått flera vittnesmål från vänner om att den taxi de beställt aldrig dykt upp. Detta har även drabbat mig själv. Har du ett tåg eller ett flyg att passa skapar det en stor otrygghet om du inte kan lita på att den beställda taxin dyker upp. Även i denna bransch borde någon form av resegaranti finnas.

Konkurrenssituationen mellan olika förare och bolag leder ibland till ganska obehagliga situationer där förare öppet står och skriker och bråkar med varandra inför ögonen på resenärer. Detta har lett till att bland annat flygplatser och tågstationer anlagt bomsystem för att släppa in endast vissa bolag. Detta fenomen fanns inte på den tid då taxiverksamheten var reglerad.

Ytterligare ett riktigt tragiskt fenomen är att arbetskraft utnyttjas på ett direkt osmakligt sätt. Vi får vittnesmål om att förare inte får ut sin lön och om att de tvingas sova i sina bilar, får löner långt under avtal och kör alldeles för långa arbetspass.

När färdtjänstverksamhet lagts ut för anbud har vi på flera ställen sett hur för låga anbud har lett till att bolag gått i konkurs. För att försöka klara av att nå tillräcklig lönsamhet ger man chaufförerna en lön långt under avtal, och de får ibland köra pass på 12–14 timmar. Utöver att det är ett oetiskt och olagligt utnyttjande av personalen är det dessutom inte trafik-säkert.

Herr talman! Svarttaxiverksamheten ligger som en våt filt över taxinäringen. På flera orter har Facebookgrupper kopplade till svarttaxiverksamhet slagit ut den legala taxiverksamheten. En medveten – eller för den delen en omedveten – resenär som nyttjar denna typ av tjänst omfattas inte av samma skydd som en vanlig taxiresenär vid en eventuell olycka, vid rån eller vid sexuella ofredanden, som ofta förekommer kopplat till denna illegala verksamhet.

Vid en sökning på Google kommer det bara för 2019 fram ett tiotal fall där såväl vanliga taxichaufförer som svarttaxichaufförer anmälts för att ha begått grova sexuella övergrepp och våldtäkter mot kvinnliga kunder. Detta är fullständigt oacceptabelt. Vi måste ta krafttag för att komma till rätta med svarttaxiverksamheten. Staten går dessutom miste om skatteintäkter. Detta är intäkter som behövs till allt från välfärd till vägunderhåll.

Sverigedemokraterna anser en översyn av regelverket som reglerar yrkesmässig taxitrafik behövs och att ett strängare regelverk behövs för att stävja alla typer av svarttaxiverksamhet. Vi menar också att mer resurser måste gå till polisen för att stärka kontrollerna av både den legala verksamheten och, framför allt, den illegala taxiverksamheten. Den seriösa taxiverksamheten är verkligen i skriande behov av statens stöd för att slå undan benen på den illegala verksamheten.

Herr talman! Otryggheten breder ut sig i samhället, och den drabbar i allt större omfattning yrkesförare. Otaliga stölder och rån utförs på våra rastplatser, där chaufförer stannat för att ta sin lagstadgade och nödvändiga nattvila. Det har till och med gått så långt att automatvapen har använts vid dessa rån. Ska åkerierna behöva bepansra sina lastbilar?

Sverigedemokraterna har upprepade gånger efterlyst kraftiga åtgärder för att stävja denna brottslighet. Ansvaret på oss beslutsfattare, och på regeringens i synnerhet, väger tungt. Lastbilarna är ofta fulla med för brottslingarna åtråvärt gods, och rastplatserna är ofta belägna långt ifrån den centralort där polisbilarna oftast befinner sig.

Det är inte bara otryggheten som är ett problem, utan det är inte sällan fullt på rastplatserna längs de större vägarna. Detta är ett problem när kravet på att hålla kör- och vilotider ställer till det om en förare inte får plats på en rastplats utan kan behöva lägga ytterligare en halvtimme eller timme på schemat för att leta upp en ledig plats att parkera sitt fordon.

Staten måste ta ett större ansvar för att erbjuda såväl fler rastplatser som säkra rastplatser. Väl upplysta och kameraövervakade rastplatser i tillräckligt antal hade ökat tryggheten för yrkesförarna.

Vi behöver också fler poliser på vägarna. Med fler poliser ökar risken för upptäckt och likaså möjligheten att gripa förövarna. Enligt Polisförbundets siffror hade Polismyndigheten 30 339 personer anställda 2018, varav 20 040 var poliser. Det är en siffra som legat på ungefär samma nivå sedan 2010, då man hade 20 292 poliser anställda.

Men under samma tid har antalet poliser per invånare sjunkit. År 2010 var polistätheten 216 stycken per 100 000 invånare, men sedan dess har siffran gradvis sjunkit. För tre år sedan var antalet 195 stycken och 2018 bara något bättre, 196 poliser. Då ska vi ta i beaktande att den grova brottsligheten över tid har ökat markant.

Sverigedemokraterna har under hela vår tid i riksdagen verkat för fler poliser i samhället, men först nu verkar regeringen ha förstått problemet. Man har från regeringens sida utlovat 10 000 fler poliser. Det återstår att se vad det blir av detta löfte – väldigt många poliser väljer att sluta eftersom de är missnöjda med sin lön och sina arbetsvillkor, samtidigt som många stolar står tomma på polisutbildningen.

Herr talman! Jag vill avsluta med en vädjan till samtliga partier: Låt oss hjälpas åt att stärka vår poliskår! Sverige behöver det. Sverige behöver flera tusen nya poliser. Inte bara våra yrkeschaufförer utan hela samhället är i behov av dem. De behövs för att ge oss vår trygghet tillbaka.

Herr talman! Låt oss i denna församling hjälpas åt med detta!
(Applåder)

I detta anförande instämde Thomas Morell och Jimmy Ståhl (båda SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 9 Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU5
Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning (skr. 2019/20:48)
föredrogs.

Anf. 30 JOSEFIN MALMQVIST (M):

Herr talman! I genomsnitt har män i Sverige fortfarande högre lön än kvinnor, och i genomsnitt har män i Sverige bättre karriärutveckling än kvinnor. Men detta håller faktiskt på att förändras nu.

*Riksrevisionens
rapport om diskrimineringslagens krav
på lönekartläggning*

Om vi jämför kvinnor och män som arbetar lika många timmar och som har samma utbildning, samma ålder och samma yrke ser vi nu att kvinnor faktiskt har gått om inom vissa yrkesgrupper. Det visar forskning av Nima Sanandaji. Han konstaterar till exempel att bland högre it-chefer har kvinnor 7 procent högre lön än män, och när det gäller präster har kvinnor 4 procent högre lön än män. Sammantaget visar hans forskning att kvinnor inom 23 yrken, eller sammanlagt 9 procent av alla yrken i Sverige, nu faktiskt har högre lön än män.

Detta är ingen slump. Forskning och statliga offentliga utredningar visar att bland annat RUT-avdraget har möjliggjort avlastning när det gäller obetalt hemarbete och därmed också möjliggjort karriärutveckling för kvinnor. Man har också visat att marknadskonkurrens och individualiserad lönesättning inom kvinnodominerade yrken, inte minst inom välfärden, har möjliggjort en löneutveckling för kvinnor.

Detta sammantaget, tillsammans med förändrade attityder, gör att vi nu ser att jämställdheten på flera områden i Sverige faktiskt går åt rätt håll.

Men för att vi ska kunna följa denna utveckling avseende löner behöver vi statistik. Därför är Riksrevisionens granskning av diskrimineringslagens krav på lönekartläggning, som vi har att behandla här i dag, så viktig.

Man konstaterar från Riksrevisionens sida att lönekartläggningarna har liten effekt på löneskillnaderna i Sverige, särskilt hos små arbetsgivare. Samtidigt konstaterar man att kravet på lönekartläggning innebär en omfattande administration, inte minst för många mindre företag.

Därför är vi från Moderaternas sida väldigt positiva till de rekommendationer som Riksrevisionen väldigt tydligt pekar ut i sin granskning om att utreda hur lagstiftningen skulle kunna förenklas för att underlätta företagens administration, om att lagstiftningen till exempel skulle kunna anpassas till arbetsgivarnas storlek och om att ge Medlingsinstitutet i uppgift att följa löneskillnaderna mellan män och kvinnor också hos samma arbetsgivare.

Därför har vi valt att reservera oss i utskottet till förmån för Riksrevisionens rekommendationer. Vi ser att det finns all anledning att ta till oss av dessa rekommendationer och snarast få dem på plats. Därmed yrkar jag bifall till vår reservation.

(Applåder)

Anf. 31 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Vi behandlar i det här betänkandet en skrivelse från regeringen som i sin tur utgår från en rapport från Riksrevisionen med namnet *Diskrimineringslagens krav på lönekartläggning – ett trubbigt verktyg för att minska löneskillnaderna mellan könen*. Den påvisar behovet av att nuvarande lagstiftning på området ses över.

När jag läste Riksrevisionens rapport kände jag att precis så här var det när jag jobbade med lönekartläggningar ute på en arbetsplats. Det ligger mycket i det som nämns i rapporten och som är viktigt att ta upp.

Det är inte alltid vi debatterar Riksrevisionens rapporter, att de genererar debatter i kammaren. Men vi kristdemokrater anser att Riksrevisionen har lagt fram förslag som regeringen borde ha tagit på allvar och även utskottsmajoriteten borde ha lyssnat till. Så är dock inte fallet. Därför har vi valt att reservera oss till förmån för ett yrkande som vi lade fram i höstas.

Herr talman! Målet med en lönekartläggning är att uppnå lika lön för lika arbete. Ekonomisk jämställdhet är ju också något som vi har som ett övergripande jämställdhetsmål i Sverige. Att motverka lönediskriminering är *en* viktig del för att motverka diskriminering på arbetsmarknaden.

Ett verktyg som åligger arbetsgivaren är att kontinuerligt genomföra lönekartläggning för att se om man behöver justera ojämsställda löner. Löneskillnaderna kvarstår fortfarande, och de oförklarliga ligger på 4,4 procent. Det är klart att detta ska åtgärdas. Då är det viktigt att arbetsgivare har rätt verktyg för att upptäcka, åtgärda och förhindra löneskillnader som har samband med kön.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män har kontinuerligt minskat under 2000-talet, vilket är glädjande. Lagstiftningen om lönekartläggning har funnits sedan 1994 och har ändrats vid olika tillfällen, senast 2017. Alliansregeringen ändrade lagen för att minska den administrativa bördan för småföretagare, men tyvärr ändrade den rödgröna regeringen tillbaka till tidigare krav.

Under våren 2019 presenterade Riksrevisionen sin granskning av lönekartläggning. Man har granskat hur väl lönekartläggningen fungerar för att motverka osakliga skillnader i lön och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män. Granskningen visar att lönekartläggningen, så som lagstiftningen är utformad i dagsläget, har en begränsad möjlighet att påverka löneskillnaderna mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden.

Enligt Riksrevisionen hade kraven på att dokumentera lönekartläggningar liten eller ingen effekt på löneskillnaderna. Det fanns också problem med hur lagstiftningen fungerar utifrån hur den ska tillämpas av arbetsgivarna. Riksrevisionen föreslår därför att man ska utreda om lagstiftningen om lönekartläggning på ett bättre sätt kan anpassas till arbetsgivarnas olika storlek och om de kan göras mindre arbetskrävande för arbetsgivare, särskilt när det gäller att bedöma löneskillnader för arbeten som är att betrakta som likvärdiga.

Att vid en lönekartläggning jämföra inom en likvärdig arbetsgrupp är ganska enkelt. Men det som är krångligt är när man ska jämföra med andra likvärdiga arbetsgrupper. På en liten arbetsplats kan det vara svårt att hitta andra yrkeskategorier att jämföra med.

Lagen säger nu att om du har fler än tio anställda ska du dokumentera kartläggningen. Du ska jämföra både inom och mellan olika arbetsgrupper. Men med 11–50 anställda har du förmodligen inte så många yrkesgrupper att jämföra med. Från Riksrevisionen vill man uppmärksamma på att på arbetsplatser med 20–30 anställda, som man har tittat på, verkar just kravet på att dokumentera lönekartläggningen inte ha haft någon större betydelse. Alla ska ju alltid göra en lönekartläggning, men det handlar om dokumentationskravet. Vi skulle önska att man såg över detta så att småföretagarna inte behöver dokumentera lönekartläggningen, men de ska fortsatt göra den.

Kristdemokraterna anser därmed, herr talman, att vi bör beakta Riksrevisionens förslag och att de bör genomföras. Regeringen säger nu att man bara kommer att följa den lagstiftning som redan finns. Sedan ska man följa en utredning som har tillsatts angående aktiva åtgärder, men den rör ju delvis något annat än den här delen av lönekartläggningen. Jag tycker att man där missar poängen lite och beklagar att utskottsmajoriteten inte ser vikten av den översyn som föreslås i reservationen. Och jag noterar att

Liberalerna och Centerpartiet inte har tagit ställning för alla de företag som i dag har svårt att följa dagens regelverk och inte heller ser till behovet av att försöka minska regelbördan för företagen, och då särskilt småföretagen.

Jag vill därmed yrka bifall till reservationen.

Anf. 32 MARIANNE PETTERSSON (S):

Herr talman! Vi behandlar i dag arbetsmarknadsutskottets betänkande AU5 *Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning*.

Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Medlingsinstitutet har i uppdrag att följa upp och analysera löneskillnader mellan kvinnor och män, och man publicerar årligen en rapport. I rapporten, som analyserar 2017 års lönestatistik, anges att kvinnor i genomsnitt hade 89 procent av männens löner under året. Den totala ovägda skillnaden är alltså 11 procent. Med hänsyn tagen till de skillnader som uppstår mellan könen på grund av att kvinnor och män fördelar sig över olika yrken, sektorer, utbildning, ålder och arbetstid återstår en oförklarlig skillnad på 4,3 procent, det vill säga att kvinnor tjänar 95,7 procent av männens lön efter att hänsyn tagits till nämnda faktorer. Trots att löneskillnaderna mellan kvinnor och män minskat över tid tjänar fortfarande män mer än kvinnor.

Herr talman! I den kvantitativa delen av granskningen undersöks påverkan på löneskillnaderna under perioden 2001–2016. Lagstiftningens krav på att genomföra lönekartläggning riktas mot löneskillnader hos enskilda arbetsgivare. För att bedöma vilka möjliga effekter lönekartläggning kan tänkas ha för att åtgärda löneskillnader jämför man lönerna mellan män och kvinnor hos samma arbetsgivare men följer dem också över tid.

I dokumentationen av lönekartläggningen ska det anges vilka lönejusteringar som ska göras. Lagstiftningen anger att osakliga löneskillnader ska åtgärdas så snart som möjligt och senast inom tre år. Genom en årlig lönekartläggning blir det en automatisk uppföljning som visar om åtgärder vidtagits. Att lönekartläggning genomförs varje år gör att arbetsgivare och arbetstagarrepresentanter blir påmind om arbetet med att motverka osakliga löneskillnader.

Från och med 2017 har lagstiftningens krav på planer ersatts med ett mer allmänt hållet dokumentationskrav. Utformningen är inte närmare reglerad och kan tas fram på det sätt som är mest ändamålsenligt för arbetsgivaren. Däremot ska den spegla de aspekter som tidigare dokumenterats i jämställdhetsplanen.

Herr talman! Rapportens rubrik är *Diskrimineringslagens krav på lönekartläggning – ett trubbigt verktyg för att minska löneskillnaderna mellan könen*. Och jag kan bara hålla med men hoppas att lagändringen från 2017 ska innebära förändringar, för förklaringarna till rådande löneskillnader tenderar att vara väldigt svepande. Många gånger hänvisar man till marknadskrafterna när man motiverar mäns högre löner inom manligt dominerade yrken inom till exempel offentlig sektor. Dessa marknadskrafter finns inte när det gäller kvinnors löner i offentlig sektor. Kanske beror det på att lönerna i kvinnligt dominerade yrken i den privata sektorn inte är

högre än lönerna i kvinnligt dominerade yrken inom den offentliga sektorn.

Så här kan det låta i faktiska lönekartläggningsdokument i en kommun. I arbetet genomförs en analys av lönepolitik, praxis, kartläggning av medarbetarnas arbetsuppgifter och analys av löneskillnader. I lönekartläggningen har inget fall av osakliga löneskillnader identifierats, varken vad gäller lika arbete eller likvärdiga.

I analysen av likvärdiga arbeten har 51 icke kvinnodominerande befattningar med lika eller lägre arbetsvärdering samt lika eller högre lön än kvinnodominerade identifierats.

Löneskillnaderna förklaras av marknadskrafter, lön från tidigare befattningar, lönesättning för medarbetare i små grupper och arbetstidsförkortning.

När det då ser ut så här hos våra offentliga arbetsgivare, och det är inte ovanligt, hoppas jag att den förändring i lagstiftningen som gjordes kommer att göra skillnad.

Men för att kunna mäta om en förändring har haft någon påverkan i praktiken behöver uppföljning ske på några års sikt. Effekterna av förändring i lagstiftning kan rimligtvis först ha fått genomslag efter att arbetsgivaren har haft möjlighet att förhålla sig till den nya lagstiftningen och några lönerevisioner har hunnit passera – detta enligt Riksrevisionens rapport.

(Applåder)

Anf. 33 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Det är bra att vi är överens om att det behövs lönekartläggningar så att man kan jämföra sin lön med andra i samma arbetsgrupp på en arbetsplats.

Dokumentationen är dock en komplikation. Ett företag med elva anställda har kanske några it-tekniker, lite receptionspersonal, en HR-person och så vidare. Först ska man jämföra inom gruppen it-tekniker och inom gruppen receptionspersonal. I nästa steg ska man jämföra mellan likvärdiga grupper. Hur ska man på en arbetsplats med elva anställda hitta likvärdiga grupper utan att hamna på bara enskilda individer i dokumentationen?

Riksrevisionen har i sin rapport lyft fram hur svårt det är för så här små företag att dokumentera och att titta på likvärdiga grupper.

Jag skulle gärna höra hur Marianne Pettersson ser på just småföretags möjlighet att klara den nuvarande lagens krav? Är det effektivt? Är det rimligt att ställa dessa krav på småföretagen?

Anf. 34 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! För att detta ska kunna få följdverkningar måste det följas över tid och dokumenteras. Annars är det omöjligt. Det finns dock många olika system. Och den förändring som gjordes i lagstiftningen 2017 kan göra det enklare, för nu är det inte lika strikt.

Hur vill Kristdemokraterna att vi på ett bra sätt ska följa upp detta? Alla småföretag har inte elva anställda. De kan ha betydligt fler, kanske uppemot tio i varje grupp. Hur föreslår Kristdemokraterna att vi ska dokumentera detta och följa det över tid?

Prot. 2019/20:69

5 februari

*Riksrevisionens
rapport om diskrimineringens krav
på lönekartläggning*

Anf. 35 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Det vi föreslår i reservationen är att det ska utredas om man kan hitta ett alternativ.

Man glömmer ofta bort i denna debatt att även om ingen dokumentation görs ska en lönekartläggning göras. Arbetsgivaren ska ha koll, och man ska kunna gå till sitt fack och säga att den egna lönen inte är likvärdig den som de andra med samma typ av jobb har.

Reservationen gäller just dokumentationskravet. Alliansen införde att det först vid 50 anställda skulle vara krav på dokumentation. Men om det är där vi landar efter en utredning vågar jag inte säga.

Varför ska det finnas ett dokumentationskrav på så små företag? Har man elva anställda har man nog ganska bra koll utan att behöva sitta och skriva. Kommer det någon från en myndighet och granskar ska man ju kunna säga att man gör lönekartläggningar, men frågan är hur nödvändig dokumentationen är. Den skapar ofta ganska mycket krångel för småföretagare.

Anf. 36 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! Om man har 45 anställda och 15 i samma yrkesgrupp varav 4 är kvinnor, kan man ett år senare komma ihåg varför man gjorde på ett visst sätt? Jag tror inte det, och därför är det bra att man dokumenterar. Då dokumenteras även de åtgärder som ska vidtas och att det har gjorts. Finns inget skrivet är det svårt att se om åtgärderna har vidtagits. (Applåder)

Anf. 37 JOSEFIN MALMQVIST (M) replik:

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att begära ordet. Jag reagerade nämligen ganska kraftigt på det direkt felaktiga påståendet från Marianne Pettersson att företagandet inom välfärden inte skulle ha någon som helst effekt. Forskning visar att det har en positiv effekt på kvinnors löneutveckling och karriärutveckling.

Medlingsinstitutet konstaterar bland annat att den osakliga löneskillnaden i landstingen är 4,6 procent och i kommunerna 0,7 procent.

Dessutom ser vi i Entreprenörskapsforums statistik vad gäller kvinnors nyföretagande att detta minskade med hela 30 procent, en tredjedel, under valåret 2018. Man konstaterar att anledningen till det var inte minst Marianne Petterssons partis diskussioner om vinstförbud inom välfärden. Det skulle förhindra kvinnors möjlighet till företagande i välfärden och deras chans att utveckla sin karriär.

Varför väljer majoriteten i utskottet att inte gå vidare med de rekommendationer som Riksrevisionen lägger fram? Jag noterade att Marianne Pettersson i sitt inlägg sa att hon hoppas att de förändringar som genomfördes 2017 snart ska få effekt. Hopp är kanske inte det vi framför allt ska ägna oss åt här.

Riksrevisionen har granskat effekterna av denna lagstiftning och konstaterar att det har gått tre år och att en del konkreta åtgärder bör vidtas. Varför väljer ni att inte vidta dessa åtgärder nu när möjligheten finns?

Anf. 38 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! Riksrevisionen påpekar också att man inte får någon effekt av förändringarna i lagstiftningen förrän det har gått en viss tid. Först

ska arbetsgivaren ha möjlighet att ta till sig de nya förändringarna. Sedan ska det göras ett par lönerevisioner, och det kommer att ta ett antal år. Därför behöver man avvakta innan man går vidare med detta arbete.

Tittar man på kvinnodominerade yrken inom exempelvis vården ser man ingen skillnad. Tvärtom är det inom vissa områden lägre löner och lönepåslag samtidigt som man har betydligt sämre anställningsvillkor.

Anf. 39 JOSEFIN MALMQVIST (M) replik:

Herr talman! Det är intressant att Marianne Pettersson har andra uppgifter än dem forskning och utredningar visar. Att Marianne Pettersson har egen kunskap som inte ligger i linje med den forskning som finns på området är ganska häpnadsväckande.

Låt mig återkomma till frågan. Jag undrar fortfarande varför man inte vill vidta Riksrevisionens föreslagna åtgärder. Riksrevisionen kommer med tre konkreta rekommendationer, och vi väljer att gå vidare med dem. Men det jag hör från riksdagsledamoten är att man ska vänta lite längre och se om något händer. Det är inte att ta ansvar för denna utveckling.

Anf. 40 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Fru talman! Man ska komma ihåg att i den undersökning som har gjorts undersökte man löneskillnader först och främst under perioden 2001–2016. Lagstiftningen förändrades 2017.

Vad gäller min kunskap har jag fått den genom utredningar som Kommunal har gjort och från då jag själv varit löneförhandlare för dessa yrkesgrupper i både privat och offentlig sektor. Min kunskap bygger på detta och på siffror som andra förbund har visat. Det är möjligt att Josefin Malmqvist har tagit del av andra undersökningar.

Det finns ju olika förslag, precis som framgår i rapporten. En del handlar om att vänta medan andra handlar om att vidta åtgärder. Vi får se och avvakta vad som är rätt.

Anf. 41 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! Vi har nu en debatt om Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning. Jag har ingen reservation att lyfta fram men väl några synpunkter jag vill framföra.

Könslönegapet har drastiskt minskat sedan lönekartläggningen infördes 1994. Om jag har läst denna rapport rätt – om än inte exakt från pärm till pärm – antyder den att lönekartläggning inte har bidragit till att minska gapet över tid och att det gap som vi ser nu är för litet för att lagstiftningen ska ha någon ytterligare effekt.

Fru talman! Jag tycker att Riksrevisionen visar en lite bristande förståelse för vad det primära syftet med lönekartläggning är. Det har inte varit att minska lönegapet mellan olika sektorer, branscher eller företag utan att förebygga lönediskriminering på individnivå.

Fru talman! Jag ber om ursäkt för min travesti på Stina i *Vi på Saltkråkan* men hemma på mitt riktiga jobb, som jag är tjänstledig från, har jag hållit på med lönekartläggningar och lönerevisioner i över 15 år. Där har det fungerat mycket bra. Om man gör lönekartläggningar strukturerat och i samband med lönerevisionen varje år är det inte så besvärligt som en del vill få det att framstå som. Tvärtom är det ett väldigt effektivt sätt för att förebygga löneskillnader som är kopplade till just kön.

Prot. 2019/20:69
5 februari

*Riksrevisionens
rapport om diskrimi-
neringslagens krav
på lönekartläggning*

Prot. 2019/20:69
5 februari

*Riksrevisionens
rapport om diskrimi-
neringslagens krav på
lönekartläggning*

Låt mig ta ett exempel. Arbetsgivaren kanske säger: ”Anledningen till att Karl och Muhammed har högre lön än vad Jasmine och Margareta har är att de, trots att alla jobbar på samma avdelning och har jobbat ungefär lika länge, har ett ansvarstillägg utöver sin arbetsbeskrivning.”

Detta är ett ypperligt tillfälle att fråga sig hur det kommer sig att det så himla ofta är Kallar och Muhammedar som i större utsträckning får extra arbetsuppgifter som av en händelse också ger mer pengar varje månad. Man kan också ställa frågan hur det kommer sig att man värderar exempelvis ansvar för inköp av papperskassar eller kvittorullar olika beroende på vem som för tillfället har den uppgiften. Det är detta som är att kartlägga och förebygga på individnivå.

Det är väldigt viktigt att kartläggningen inte ensidigt ligger hos arbetsgivaren utan att den görs tillsammans med den fackliga organisationen, eftersom den också är kopplad lönerevisionen.

Slutligen, fru talman, instämmer jag med regeringen som tackar Riksrevisionen för dess rapport och föreslår att den läggs till handlingarna.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ali Esbati (V).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

*Riksrevisionens
rapport om Arbets-
förmedlingens
matchningsarbete*

§ 10 Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU6
Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete (skr. 2019/20:46)
föredrogs.

Anf. 42 MATS GREEN (M):

Fru talman! Det vi nu ska debattera handlar om den utvärdering av Arbetsförmedlingens matchningsverksamhet som gjorts. Detta kan givetvis inte brytas ut, avgränsas eller särskiljas från Arbetsförmedlingen och dess stora behov av reformering i stort.

Precis som för Arbetsförmedlingens verksamheter i övrigt, fru talman, finns ärligt talat en förödande kritik när man utvärderat matchningen. Vi talar här om en av Sveriges största myndigheter. Det är en av de myndigheter som allmänheten har absolut lägst förtroende för, och en som sedan länge betraktas som en av de minst attraktiva arbetsgivarna.

I veckan kom uppgifter om att Arbetsförmedlingen diskriminerar utrikes födda kvinnor till förmån för utrikes födda män i fråga om etablering på arbetsmarknaden. Listan kan tyvärr göras lång, men allvarligast är naturligtvis att man inte ur egentligen något perspektiv levererar gentemot de arbetssökande. Det gäller i synnerhet mot bakgrund av att arbetslösheten nu ökar.

Det finns numera ett brett stöd och en bred insikt i riksdagen om att Arbetsförmedlingen behöver reformeras, bland annat efter att Socialdemokraterna och Miljöpartiet gjort helt om och nu också, efter tidigare hårdnackat motstånd, inser detta.

Fru talman! Arbetsförmedlingen behöver förändras i grunden och bygga på externa aktörer. Men en reformering behöver vara genomtänkt och ske gradvis, särskilt om vi nu går in i en lågkonjunktur. Den snabba och ogenomtänkta reformering av Arbetsförmedlingen som regeringen och dess stödpartier nu genomför saknar egentligen helt någon plan. Den riskerar att framför allt bli en experimentverkstad, fru talman.

Vi moderater har varit kritiska till både utformningen av reformen och den oklara och förhastade tidsplanen. Vi har tillsammans med riksdagens övriga partier tvingat regeringen att överge planerna på att låta hela reformeringen hänga på lagen om valfrihetssystem. Vem som helst ska faktiskt inte få bli arbetsförmedlare. Vi har också drivit igenom att man skjuter på tidsplanen till november 2022.

Fru talman! Den växande splittringen mellan januariöverenskommelsens partier samt oklarheten vad gäller deras omstrukturering av Arbetsförmedlingen blir alltmer uppenbar. Det har framgått med all önskvärd tydlighet vid inte minst alla de tillfällen då både den förutvarande arbetsmarknadsministern Ylva Johansson och den nuvarande Eva Nordmark har kallats till arbetsmarknadsutskottet för att redogöra för regeringens planer för Arbetsförmedlingens reformering.

Detta framgår även av alla de olika motstridiga uttalandena i medierna och vid presskonferenser som olika företrädare för januariöverenskommelsens partier har gjort. Det finns även öppna motsättningar dem emellan om hur deras tänkta reformering av Arbetsförmedlingen egentligen ska gå till.

Det finns ett växande antal grundläggande frågeställningar vad gäller regeringens omstrukturering av en av Sveriges största myndigheter som måste besvaras. De måste besvaras för arbetssökandes, Arbetsförmedlingens medarbetares, externa aktörers och landets kommuners skull, fru talman. Det är besked som måste ges snart mot bakgrund av en stigande arbetslöshet. Regeringen har haft drygt ett år på sig. Det blir till slut ohållbart.

Ett antal av dessa grundläggande frågor, som dessutom bara blir fler, handlar om alltifrån det grundläggande upplägget för hela reformen till kommunernas roll i allt detta. Jag kan tillägga att man i januariöverenskommelsen över huvud taget inte nämner något om kommunernas roll.

Arbetsmarknadsministern höll i höstas exempelvis en presskonferens där man tillsatte en utredning för att ge kommunerna en roll i detta samt klargjorde att den utlovade tidsplanen skulle ligga fast. Någon vecka senare gick Liberalernas partiledare ut och slog fast att man egentligen inte kunde se någon roll för kommunerna över huvud taget och att tidsplanen var orealistisk och behövde förändras. Den kommunutredning som sitter har nu urholkats till att främst klargöra rättsläget, fru talman.

Vi har dessutom stora frågetecken och motstridiga utfästelser i fråga om Arbetsförmedlingens lokala närvaro, kontor, återanställningar och uppgifter. Man har lovat att Arbetsförmedlingen skulle finnas i alla kommuner. Det skulle i så fall vara en ordentlig ambitionshöjning, eftersom Arbetsförmedlingen hittills aldrig har funnits i alla kommuner. Man säger

att Arbetsförmedlingens skyltar ska finnas i alla kommuner. Då infinner sig naturligtvis frågan: Handlar det bara om skyltar, eller ska det finnas någon egentlig verksamhet också? När medier intervjuar dem som ska återanställas om deras arbetsuppgifter har dessa ingen aning. Det finns heller ingen ansvarig chef som kan beskriva vad dessa arbetsuppgifter skulle bestå i.

Fru talman! Januariavtalets partier måste ge besked och ta ansvar för sin politik och sina beslut. Det är mot bakgrund av Arbetsförmedlingens övergripande behov av reformering vi tar del av Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete. Jag vill avsluta med att yrka bifall till reservation 1.

Anf. 43 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Fru talman! Svensk arbetsmarknad står inför enormt stora utmaningar. Med den mest segregerade arbetsmarknaden i Europa har vi problem på den svenska arbetsmarknaden som saknar motstycke i svensk historia.

Sverigedemokraterna menar att arbete i de flesta fall är en väldigt viktig del för att bli en del av ett nytt land – arbete i kombination med en egen vilja och ett eget driv till att lära sig språket och den nya kulturen. Vi hävdar med bestämdhet att det alltid ligger på individens eget ansvar att bli en del av arbetsmarknaden, men att staten också ska kunna bistå med stöd i de fall då det är helt nödvändigt och befogat.

När människor kom till Sverige under 1900-talet krävdes det inga särskilda insatser och etableringsprogram. Då var det nödvändigt att ta arbete för att klara sig i det nya landet, vilket ledde till en organisk integration och assimilering.

Nu har vi en annan situation i Sverige. Ungefär 25 procent av de inaktivna på Arbetsförmedlingen står i olika grad nära arbetsmarknaden. Cirka 75 procent står i olika grad långt från arbetsmarknaden. Av dessa är en stor andel utlandsfödda med en mycket lång väg till ett riktigt arbete. I gruppen ingår personer som inte kan läsa och skriva, aldrig haft ett jobb tidigare, inte kan svenska och förmodligen aldrig kommer att hinna få ett arbete före pensionsåldern av de anledningar jag just nämnde.

Enligt personer som arbetar inom Arbetsförmedlingen är det i dag ett stort problem att de långtidsarbetslösa som fått stora resurser för att komma vidare till arbete ligger kvar i systemet, trots att det är en vedertagen uppfattning att de förmodligen inte kommer att få arbete. Det är ekonomiskt kostsamt i alla led, men leder också till att de som verkligen har behov av insatser inte får det stöd de behöver. Det är ett faktum som vi måste förhålla oss till i dag, även om vi i Sverigedemokraterna ogillar den politik som tidigare förts på området.

Arbetsförmedlingen har enligt egen utsago gått från att vara en förmedlare av arbete till att vara en integrationskoloss som ska lösa integrationsutmaningarna på arbetsmarknaden. Det är en uppgift som närmast är omöjlig med de verktyg de har i dag.

Enligt forskningen kan integrationsåtgärder såsom subventionerade anställningar vara en framkomlig väg. Det är helt korrekt. Då bör man dock också ha i åtanke att Sverige är en av de mest utvecklade tjänsteekonomierna i världen, med kompetenskrav som är alldeles för höga för dem som kommer till Sverige. Det är en stor anledning till att satsningar likt dem som testats under de senaste decennierna inte är framgångsrika utan

kostar skattebetalarna enorma pengar med väldigt dåliga resultat. Det är pengar som skulle ha gått till andra belastade delar av välfärden. Detta menar vi är ineffektivt och en dålig politik för alla medborgare.

Anledningen till att jag nämner detta är att det hänger ihop med Riksrevisionens rapport, som vi nu debatterar och som tar upp de brister som finns inom myndighetens styrningsarbete. Det är fundamentala brister som vittnar om ett gigantiskt systemfel. Jag hävdar att detta systemfel har uppkommit på grund av de laster som lagts på myndighetens axlar under lång tid. Handläggarna inom Arbetsförmedlingen kämpar i konstant motvind med nya direktionsbeslut och så vidare, trots att de inte ens fått tid att komma till rätta med de regleringar som de fått order om tidigare. Det skapar en ohållbar och omöjlig situation.

Att reformera Arbetsförmedlingen i grunden är helt avgörande för att komma till rätta med de lager av problem som skapats. Där välkomnar vi naturligtvis med stor famn det arbete som påbörjats av januaripartierna. Dock menar vi att det är av största vikt att förmedlingen inte drar med sig systemfelen in i arbetet. Därför är det oerhört viktigt att arbetet sker med försiktighet och är noga genomtänkt, det vill säga inte sker med ”snabba rörelser”, som när Arbetsförmedlingens tidigare ledning på egen hand valde att lägga ned kontoren på landsbygden under förra året, ett beslut som ledningen själv tog och som arbetsmarknadsministern belyste vid sitt besök hos oss i utskottet före jul. Detta är också anledningen till att vi i reservationen anger att regeringen bör utreda hur effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsverksamhet kan säkerställas innan arbetet med ändrad struktur inleds.

Min uppfattning är att de flesta av partierna i den här kammaren är helt överens om att vi behöver reformera och effektivisera förmedlingen av arbete på svensk arbetsmarknad. Nu hoppas vi bara att regeringen vågar ta de tuffa beslut som krävs för att komma till rätta med segregationen. Därför yrkar vi bifall till vår reservation 1 i betänkandet.

Anf. 44 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Arbetsförmedlingen är inte bara en av våra största och viktigaste myndigheter, utan också en myndighet som har fått utstå en hel del politisk misshandel de senaste 15 åren. Efter ett synnerligen hårdhänt undergrävande arbete – får man väl säga – genomfört under de borgerliga regeringsåren 2006–2014 har Arbetsförmedlingen dragits med svårigheter att vara vad de flesta medborgare med rätta förväntar sig, alltså en statlig institution som kan hjälpa arbetstagare med olika förutsättningar till ny sysselsättning på en rörlig arbetsmarknad och därmed också bidra till dynamik och effektivitet i resursutnyttjandet på svensk arbetsmarknad som helhet.

Efter dessa år med kaotisk styrning och misslyckade marknadsexperiment var Arbetsförmedlingen i ett erkänt dåligt skick. Det är beklagligt, men inte så förvånande, att många av de problemen har fortsatt även efter regeringsskiftet 2014. Det som däremot antagligen har förvånat de flesta är att det skulle vara möjligt att göra så kraftfulla försök att ytterligare sänka Arbetsförmedlingen som vi har sett efter det senaste valet. Det har handlat om både dramatiska budgetneddragningar och ett januariavtal som skisserade en fullskalig kaosprivatisering av Arbetsförmedlingens centrala funktioner.

Nu har verkligheten gradvis kommit i kapp, och det är många fler, bland andra Moderaterna, som har tagit åtminstone något slags fläckvist förnuft till fånga. Det är alltid glädjande när så sker i politiken. I slutet av förra året kunde vi därför här i riksdagen pressa fram ett slags nödstopp för den fullskaliga kaosprivatiseringen och utverka en del löften från regeringen om myndighetens närvaro och fortsatta verksamhet.

Fru talman! Det är mot den bakgrunden vi behöver se på dagens debatt om det som på ytan är ett väldigt torrt betänkande, *Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete*. Det handlar om riskerna för bristande effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsarbete. Regeringen skriver i sin skrivelse att den delar Riksrevisionens bedömning att detta bör följas upp, men regeringen bedömer det samtidigt som nödvändigt att avvakta reformeringen av hela Arbetsförmedlingen innan formerna för en sådan uppföljning kan bestämmas närmare.

Det är här som det blir lite märkligt. Om det nu finns saker att arbeta med när det gäller Arbetsförmedlingens matchningsarbete är det inte särskilt förtroendeingivande att säga att det får vänta med hänvisning till en reformering som har varit uppenbart feltänkt, illa styrd och som i flera avseenden redan har havererat.

Från Vänsterpartiets sida menar vi att en regering med integritet och politisk vilja borde ha kunnat bemöta en del av utgångspunkterna i Riksrevisionens rapport om man vill fördjupa sig i den. Läser man rapporten noga kan man konstatera att den har ett väldigt starkt fokus på enkel mätbarhet när det kommer till effektivitet och likvärdighet. Det är ett mer generellt problem i revisionen av offentlig förvaltning. Det är något som vi borde diskutera mer på djupet i fler sammanhang. I sitt svar bidrar regeringens knappast med någonting i det avseendet.

I det konkreta fallet ser vi i Vänsterpartiet en risk med ett alltför starkt fokus på det som går att mäta och följa upp enkelt. Det kan leda till en undervärdering av mer svårdokumenterad men helt avgörande erfarenhet som personalen utvecklar. Det gäller de kontaktnät som byggs upp och den praktiska kompetensen i att vägleda personer rätt och effektivt.

Som jag var inne på tidigare är vi glada över att ha stoppat eller skjutit upp en del av de excesser som januaripartierna planerat för Arbetsförmedlingen. Men vi är förstas fullt medvetna om dels att det finns gott som olösta problem, dels att den ansvarslösa politiska hanteringen som har präglat Arbetsförmedlingen de senaste åren redan har fått stora konsekvenser.

Vi har också hört i tidigare inlägg här flera saker som jag håller med om. Det är fortfarande stora oklarheter när det gäller kommunernas roll i Arbetsförmedlingens verksamhet framöver. Det är väldigt stora oklarheter huruvida slagordet om att skyltarna ska upp också ska följas av att det finns någon bakom, framför eller under skylten, eller vad man ska säga. Det är fortfarande oklart hur de pilotprojekt som man har satt igång med LOV-tema, det vill säga lagen om valfrihet, ska hanteras vidare och rullas ut eller inte. Det finns mycket som redan är problematiskt.

En konsekvens av kaoset är att många kunniga handläggare på myndigheten har sagts upp eller slutat på eget bevåg på grund av kaoset och den bristande framtidstron. Det har gjort att viktig kunskap och erfarenhet har gått förlorad och går förlorad varje dag. Det drabbar dels den kvarvarande personalen, dels de arbetslösa som är i behov av stöd och hjälp.

Det är därför vi menar att en rimlig slutsats av den situation som nu råder och som Riksrevisionens rapport delvis bidrar till att belysa är att regeringen ska agera för att undvika dränering av sakkunskap och erfarenheter. Vänsterpartiets förslag i vår följdmotion är att regeringen bör tillätta en utredning med uppdrag att specifikt se över hur Arbetsförmedlingen kan ta till vara handläggarnas erfarenheter för att skapa bättre förutsättningar för effektivitet och likvärdighet i matchningsverksamheten. Jag vill därför yrka bifall till Vänsterpartiets reservation nr 2.

Jag noterar också att Moderaterna har en följdmotion, som vi har hört här tidigare. De har en reservation som det har yrkats bifall till tidigare. Jag håller med om en del av de saker som skrivs där. Det är svårt att lita på regeringen och dess samarbetspartier när de säger att reformarbetet ska säkerställa ökad effektivitet.

Sedan är Moderaterna lite grann tillbaka i gamla fotspår. Den effektivitet som man pratar om ska besvärjas fram och leda fram till minskade kostnader på något sätt. Det finns olika utgångspunkter i de reservationerna.

Jag vill vara tydlig inte minst mot representanterna för regeringspartierna och för stödpartierna. Vi från Vänsterpartiets sida kommer att vara öppna för att agera samfällt tillsammans med andra partier igen om det är vad som krävs framöver för att få regeringen och januaripartierna att hålla sig till de löften som ställdes ut före jul.

Det är någonting som Arbetsförmedlingens personal förtjänar, och det förtjänar inte minst de som behöver Arbetsförmedlingens service runt om i landet.

(Applåder)

Anf. 45 SOFIA DAMM (KD):

Fru talman! Arbetsförmedlingen har till uppgift att förbättra matchningen på svensk arbetsmarknad genom att på ett effektivt sätt föra samman dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft.

Under år 2018 avsatte Arbetsförmedlingen drygt en tredjedel, eller 3,5 miljarder kronor, av sitt förvaltningsanslag till just matchningsverksamhet. Därutöver fanns ett programanslag på nästan 14 miljarder kronor som bland annat skulle bidra till att förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Trots alla de resurser som lagts på matchningsverksamheten bedömer Arbetsförmedlingen i sina tre senaste årsredovisningar att de inte nått målsättningen om en förbättrad matchning.

Detta kan vi läsa vi i Riksrevisionens granskning som tar sin utgångspunkt i varför matchningen inte blivit bättre. Man har tittat på Arbetsförmedlingens styrning av matchningsarbetet för att se om den skapar förutsättningar för effektivitet och likvärdighet. Det övergripande svaret kan vi läsa oss till redan i rapportens titel som lyder: *Arbetsförmedlingens matchningsarbete – svag kunskapsbas och brister i styrningen.*

Fru talman! Stora resurser har som sagt avsatts från statens budget för Arbetsförmedlingens matchningsarbete. Det råder en bred politisk insikt om att resultaten är för dåliga och att en reform av myndigheten och dess matchningsfunktion är en nödvändighet. Vi kristdemokrater delar utskottets uppfattning att verksamheten kring matchningsarbetet och arbets-

marknadspolitiska bedömningar hänger samman med den genomgripande reformering av Arbetsförmedlingen som nu förbereds.

Men precis som denna granskning visar kan en effektiv arbetsmarknadspolitik bara bli verklighet om varje individ får rätt insats i rätt tid. Det är centralt för den arbetssökande, för den som är i behov av arbetskraft, men också för att säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa och mest effektiva sätt. Kostnaderna måste minska, och insatserna måste bli mer träffsäkra. Vi tycker därför att det är helt centralt att regeringen noga bör utreda hur effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsarbete kan säkerställas.

Självklart är det så att det finns faktorer utom myndighetens kontroll som till dels påverkar de låga resultaten. Arbetsförmedlingen har de senaste åren fått ett svårare uppdrag. Andelen inskrivna med en utsatt ställning på arbetsmarknaden har ökat. Fler av de inskrivna saknar gymnasiebehörighet eller är födda i ett omeuropeiskt land. Det är grupper som generellt har svårare att få jobb och som löper större risk att hamna i långtidsarbetslöshet. Samtidigt råder det stor arbetskraftsbrist i Sverige, ofta i yrken med krav på en hög utbildningsnivå.

Det finns många studier som visar på stora brister i Arbetsförmedlingens arbetssätt och styrning. Det är just bedömningen av vilka insatser som ska sättas in för den enskilde som betonas i denna rapport, och granskningen och rekommendationerna är för viktiga för att bara läggas på hög. Ska en reformering av Arbetsförmedlingen lyckas måste man bli bättre på att bedöma den arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden och hur mycket stöd personen i fråga är i behov av. Det är därför, fru talman, som jag yrkar bifall till reservation 1.

Riksrevisionen framför att den bristande styrningen kan leda till att arbetssökande inte får lika bra stöd från olika förmedlingsenheter eller enskilda förmedlare. I förlängningen innebär det att en del arbetssökande riskerar en längre tid i arbetslöshet än vad som är nödvändigt.

Den arbetsmarknadspolitiska bedömningen handlar alltså om att slå fast vilket stöd den arbetssökande ska få och är därmed ett helt avgörande moment i matchningsarbetet. För att säkerställa en likvärdig bedömning har myndigheten utvecklat ett datoriserat bedömningsstöd som är ett hjälpmedel för arbetsförmedlarna i att exempelvis avgöra risken för långtidsarbetslöshet hos en arbetssökande. I granskningen framkommer dock att arbetsförmedlarna inte använder sig av stödet utan i stället i mångt och mycket utgår från sin egen personliga bedömning.

Möjligen kan detta till viss del förklaras med det som också konstateras i granskningen, det vill säga att Arbetsförmedlingens arbetssätt vilar på en alltför svag kunskapsgrund. Granskningen visar att Arbetsförmedlingen har begränsad kunskap om hur myndighetens olika arbetssätt kan bidra till en förbättrad matchning. Det gäller både centralt framtagna metoder och olika lokalt utvecklade arbetssätt.

Många av de centrala metoderna har baserats på ”beprövad erfarenhet”. Enligt en tidigare studie kunde det innebära att man bara beskrev de arbetssätt som arbetsförmedlarna brukade använda sig av och att beskrivningarna ibland baserades på enskilda förmedlares egna uppfattningar.

Styrningen inom Arbetsförmedlingen lämnar ett stort utrymme för arbetsförmedlarna att själva välja arbets sätt, och granskningen visar att det kan ske på basis av en lokal arbetsplatskultur och erfarenhet som nära kollegor har haft. En riskfaktor som Riksrevisionen pekar på är att myndigheten inte på ett systematiskt sätt följer upp hur matchningsarbetet bedrivs på lokalkontor och av enskilda förmedlare. Erfarenhetsutbyte mellan skilda kontor och arbetsförmedlare saknas också.

Det är ett problem att Arbetsförmedlingen inte följer upp om arbetssökande får en likvärdig service. Att myndigheten inte följer upp vilka arbets sätt som används i verksamheten gör det naturligtvis näst intill omöjligt att utvärdera och därefter utveckla dem. Här kan vi bara gå tillbaka till den granskning av jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken som Riksrevisionen presenterade förra året och som vi har debatterat i denna kammare. Den visade tydligt att nyanlända kvinnor inte får en likvärdig service och inte möts av samma förväntningar. De deltar också i betydligt mindre omfattning i olika arbetsförberedande insatser jämfört med män.

Fru talman! Granskningen som *Kalla fakta* nyligen har gjort och som vi kunde se tidigare i veckan visar hur Arbetsförmedlingen under lång tid har hanterat nyanlända kvinnor på ett annat sätt än man gör med männen. Männen har fått 77 procent av insatserna när det gäller arbetsmarknadsutbildning, 67 procent när det gäller arbetspraktik och 84 procent när det gäller nystartsjobben. Oavsett om kvinnorna är låg- eller högutbildade hamnar de oftare utanför sysselsättning än vad männen gör.

Naturligtvis är det inte bara en myndighet som ska lastas för detta. De låga förväntningarnas rasism har under alltför lång tid genomsyrat svensk integrationspolitik i stort. Men det är en realitet som inte ska accepteras och något regeringen verkligen måste ta till sig och göra någonting åt i reformen.

Slutligen, fru talman: Riksrevisionen noterar att regeringen trots de arbetsmarknadspolitiska bedömningarnas centrala betydelse för verksamheten inte har reglerat eller följt upp myndighetens arbete på området. Och trots att Arbetsförmedlingen för närvarande genomgår stora förändringar anser Riksrevisionen att kraven på effektivitet och likvärdighet består. Jag kan inte annat än att hålla med.

Anf. 46 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Riksrevisionen har granskat Arbetsförmedlingens matchningsarbete och konstaterar i sin granskning att myndighetens matchningsarbete vilar på en svag kunskapsgrund.

Styrningen har enligt Riksrevisionen inte lyckats säkerställa att de som förmedlar arbete använder effektiva metoder och gör likvärdiga bedömningar av behovet hos dem som söker jobb. Det kan enligt Riksrevisionen leda till att arbetssökande inte får likvärdigt stöd. I detta sammanhang kan vi konstatera att de metoder som Arbetsförmedlingen använder togs fram redan 2010.

En del av problemet är att Arbetsförmedlingen har delegerat ansvaret för metoder och arbets sätt långt ut i organisationen. Det ger i och för sig goda förutsättningar för lokal anpassning, men det innebär samtidigt att arbetssökande riskerar att få olika bra service beroende på vilket kontor de vänder sig till.

Enligt rapporten måste Arbetsförmedlingen bli bättre på att utvärdera och utveckla sina arbetssätt för att säkerställa att de arbetsmarknadspolitiska bedömningarna är effektiva och likvärdiga.

Fru talman! Vi välkomnar Riksrevisionens granskning och anser att det är bra att bristerna synliggörs, debatteras och åtgärdas. Det är dock viktigt att påpeka att rapporten endast granskar delar av matchningsarbetet. Enligt Arbetsförmedlingen ligger till exempel tjänsten stöd och matchning och den digitala matchningen utanför granskningen.

Likaså har Arbetsförmedlingen under granskningen fått information om att den matchning som riktar sig till nyanlända och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inte ingår, men det framgår inte av den slutliga rapporten. Det betyder att stora delar av det matchningsarbete som Arbetsförmedlingen lägger betydande personella resurser och en stor del av sitt digitala utvecklingsarbete på inte ryms inom granskningen.

Fru talman! Trots det vill jag understryka att vi välkomnar Riksrevisionens bedömning att det finns risk för bristande effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsarbete. Vi delar även Riksrevisionens bedömning att Arbetsförmedlingens verksamhet med arbetsmarknadspolitiska bedömningar bör följas upp.

Fru talman! En väl fungerande arbetsmarknad som tar till vara människors kompetens och vilja att arbeta är grunden för Sveriges välfärd. Alla som kan jobba ska jobba, bidra och ta ansvar.

I dag ser vi att det är mer än 360 000 fler svenskar som går till jobbet jämfört med hur det var tidigare. Vi har en hög sysselsättningsgrad. Arbetsmarknaden är fortfarande god, även om vi ser en avmattning i svensk ekonomi.

Samtidigt kan vi konstatera att utmaningarna på den svenska arbetsmarknaden är betydande. Det handlar inte minst om att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för de stora grupper som har svårt att få jobb. Det är personer med kortare utbildning, utomeuropeiskt födda och funktionsnedsatta.

När det gäller matchningen på den svenska arbetsmarknaden mellan arbetssökande och lediga jobb är det tydligt att denna måste fungera bättre än i dag. Vi kan konstatera att det resultat som Arbetsförmedlingen har levererat i flera avseenden inte har varit tillräckligt. Det finns således utrymme för förbättringar när det gäller flera av de uppgifter som ligger inom myndighetens ansvarsområde.

Fru talman! Arbetsförmedlingen har under en lång tid spelat en central roll för att genomföra arbetsmarknadspolitiken. Vi kan dock konstatera att genomförandet under flera år har brustit i effektivitet. I linje med vad som har överenskommit i januariavtalet ska Arbetsförmedlingen därför reformeras för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Det pågår ett intensivt arbete i Regeringskansliet med att analysera Arbetsförmedlingens rapport, som myndigheten lämnade till regeringen den 1 november 2019. Vi anser att reformeringen av Arbetsförmedlingen är genomgripande och kommer att ha stor påverkan på utvecklingen av den arbetsmarknadspolitiska bedömningen. Vi anser därför att det är nödvändigt att avvakta reformeringen av Arbetsförmedlingen innan formerna för

en sådan uppföljning av den arbetsmarknadspolitiska bedömningen kan utformas närmare.

Fru talman! När det gäller kommunernas uppdrag och roll i arbetsmarknadspolitiken, vilket är en fråga som tas upp, anser vi att det är angeläget att kommunernas insatser och verksamheter som syftar till att underlätta individers inträde på arbetsmarknaden tas till vara i reformeringen av Arbetsförmedlingen.

En aktuell fråga är kommunernas förutsättningar att medverka i utförandet av den statliga arbetsmarknadspolitiken. Kommunerna har alltmer blivit en central part för en fungerande arbetsmarknadspolitik. Därför välkomnar vi den utredning som regeringen har tillsatt med uppdrag att analysera och bedöma rättsläget i denna fråga. Vi vet att uppdraget ska redovisas senast den 29 maj i år, och det kommer enligt vår bedömning att vara ett viktigt underlag i arbetet med att reformera och utforma det nya systemet.

Fru talman! Vi är medvetna om att matchningsarbetet inte har fungerat som det borde, och vi anser att en reformering är nödvändig. Detta är vi överens om i kammaren. Därför har regeringen i sitt nya regleringsbrev till Arbetsförmedlingen pekats ut reformeringen som en prioriterad del. Regeringen har också i regleringsbrevet gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att säkerställa en fungerande verksamhet med likvärdig service i hela landet.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag betona vikten av att Arbetsförmedlingen reformeras successivt och ordnat. Tidsplanen har förtydligats och justerats. En gedigen kontrollfunktion för reformen ska finnas på plats i god tid före implementeringen. Och det ska finnas en mångfald av aktörer, men det ska inte vara fler aktörer än att det går att säkerställa kontroll av kvalitet och resultat.

Med det vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 47 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Det finns numera ett ganska stort antal grundläggande frågeställningar – och de blir egentligen fler varje vecka – vad gäller januaripartiernas tänkta reformering av Arbetsförmedlingen som måste besvaras.

I mitt inledningsanförande berörde jag oklarheten kring kommunernas roll och det faktum att kommunerna över huvud taget inte nämns i januariavtalet kopplat till den diskussion som nu finns vad gäller Arbetsförmedlingens verksamhet i hela landet. Även Serkan Köse var inne en del på det.

Men det som har uttalats från arbetsmarknadsministern och övriga om att Arbetsförmedlingens skyltar ska finnas i hela landet, vad innebär det? Innebär det att det bara ska finnas en skylt men egentligen ingen verksamhet över huvud taget? Eller innebär det att det också ska finnas verksamhet i alla kommuner?

Vi har hört företrädare för ett av januariöverenskommelsens partier, Centerpartiet, lova att Arbetsförmedlingen ska finnas i alla Sveriges kommuner, även förtydligat med alla Sveriges 290 kommuner. Gäller detta? Hur kommer den närvaron då att se ut? Men framför allt: Är det bara Arbetsförmedlingens skyltar som ska upp, eller ska det också finnas någon verksamhet ute i alla Sveriges kommuner?

Prot. 2019/20:69
5 februari

*Riksrevisionens
rapport om Arbets-
förmedlingens
matchningsarbete*

Anf. 48 SERKAN KÖSE (S) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Mats Green! Jag nämnde ganska tydligt kommunernas roll. I Arbetsförmedlingens analysrapport finns tydliga beskrivningar av, men också medskick om, hur detta med kommunernas roll skulle kunna hanteras. Vid sidan av detta nämnde jag att det har tillsatts en utredning som ska titta på kommunernas roll.

När det gäller diskussionen om den lokala närvaron ger regeringen i regleringsbrevet Arbetsförmedlingen i uppdrag att säkerställa en bättre lokal närvaro i hela landet. Det kan vara i samarbete med andra aktörer eller att man har ett lokalt kontor, men det är det som är uppdraget till Arbetsförmedlingen.

Frågor om hur ett parti har resonerat och diskuterat tror jag kan ställas till det partiets företrädare. I det här läget pågår det dock ett ganska rejält arbete på departementet när det gäller att titta på alla de delar som Mats Green har tagit upp, både i sin fråga och i sitt tidigare anförande.

Anf. 49 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Det är ett problem att man egentligen inte får några som helst svar på frågorna. Det visar också att detta inte är någon genomtänkt reformering över huvud taget.

När det handlar om kommunernas roll hänvisas här till Arbetsförmedlingens egen utredning. Då ska man komma ihåg att Arbetsförmedlingen inte fick ett helhetsuppdrag att titta på den nya Arbetsförmedlingen utan bara ett antal deluppdrag, så att säga, allt för att regeringen inte ville ha hela bilden där.

Vidare när det gäller kommunernas roll förutsätter jag att alla har tagit del av Sveriges Kommuner och Regioners, SKR:s, skrivelse till regeringen, där man är minst sagt kritisk dels till alla de frågetecken som finns kring kommunernas roll, dels till hur Sveriges kommuner egentligen behandlas.

För oss moderater är det självklart att kommunerna måste ha en roll i detta, men den är tydligen fortfarande oklar. Vi har också en utredning som verkligen har urholkats sedan arbetsmarknadsministerns presskonferens till att nu bara handla om att på något sätt belysa rättsläget, och det kanske inte är jättehöga ambitioner för en utredning. Och ska man vara ärlig behövs det inte ens en utredning för att titta på det.

Jag återkommer med en dåres envishet till att vi behöver besked vad gäller kommunernas roll. Framför allt behöver kommunerna det.

Men återigen: Arbetsförmedlingen ska finnas i alla Sveriges 290 kommuner, säger Centerpartiet. Arbetsförmedlingens skyltar ska finnas i hela landet, säger arbetsmarknadsministern. Vad innebär dessa utfästelser och löften konkret? Man kan faktiskt inte säga en sak och sedan begära två, tre eller fyra månaders betänketid för att konkretisera vad man egentligen menade. Vad innebär det att Arbetsförmedlingens skyltar ska finnas i hela landet?

Anf. 50 SERKAN KÖSE (S) replik:

Fru talman! Tack, Mats, för frågan! Jag önskar att jag vore arbetsmarknadsminister, men det är jag faktiskt inte. Som ledamot i arbetsmarknadsutskottet tror jag att jag kan svara väldigt begränsat på frågan. Jag tror dock att det är viktigt, som jag nämnde tidigare, att kommunerna redan i dag

bedriver väldigt mycket arbetsmarknadspolitik. Vi som har varit lokalpolitiker vet vad det innebär med samverkan med Arbetsförmedlingen.

Låt oss komma ihåg att Delegationen för unga och nyanlända till arbete, som den här regeringen tillsatte, bidrar till att stärka samverkan mellan staten och kommunerna. I dag har faktiskt 287 kommuner samverkan med staten för att se till hur man kan förbättra relationerna men också hur man kan stötta de människor som behöver kommunernas hjälp och stöd.

Det pågår alltså ett rejält arbete redan i dag. Sedan nämnde jag att det i analysarbetet ganska tydligt framkommer vad man kan förvänta sig i relationen mellan stat och kommun. På detta finns den kommunutredning som är tillsatt, och som jag nämnde tidigare pågår det ett enormt analysarbete på departementet för att titta på alla dessa delar – dels Riksrevisionens rapport, dels den diskussion och debatt som pågår när det gäller kommunernas roll.

Återigen: Vad gäller den lokala närvaron menar jag att det i regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen för 2020 ganska tydligt står att myndigheten ska säkerställa en bättre lokal närvaro i hela landet. Sedan tror jag inte att det viktiga i diskussionen är om det sätts upp en skylt eller inte, utan det viktiga är att detta ska fyllas med verksamhet och att de arbetssökande får hjälp och stöd av Arbetsförmedlingen. Det kan vara tillsammans med en aktör eller i en lokal. Det är det som är uppdraget till Arbetsförmedlingen att hantera.

Anf. 51 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Vi diskuterar i dag Riksrevisionens rapport om matchningen på Arbetsförmedlingen. Vi ska komma ihåg att det är den del som Arbetsförmedlingen i dag sköter själv som vi diskuterar.

Det som lyser igenom i rapporten och som flera talare har pekat på är, som Riksrevisionen själv säger, den bristande effektiviteten och den bristande likvärdigheten. Det som också lyser igenom är hur svårt det är för enskilda förmedlare att få verksamheten att fungera på ett kunskapsbaserat och effektivt sätt med de strukturer som finns i dag.

Som flera talare har påpekat har det nyligen belysts i medierna hur man inom systemet ofta betraktar i synnerhet kvinnor som omöjliga och inte där heller baserar sin verksamhet på att det har lyckats på många ställen och i många sammanhang. I den debatten tycker jag att det bra att det finns en bred uppslutning och insikt här i kammaren om att det behövs en grundläggande reformering av arbetsmarknaden, ordnad steg för steg och baserad på den ganska stora kunskap som finns om vad som har fungerat och inte.

Jag vill dock bara påpeka en sak för mina borgerliga vänner. Lagen om valfrihet tillåter inte vem som helst att komma in i en verksamhet – absolut inte! Så är det naturligtvis inte i dag på Arbetsförmedlingen med stöd och matchning, där det finns mycket höga krav. Så är det inte på vårdcentraler eller andra verksamheter inom lagen om valfrihet, och så är det naturligtvis inte heller i januariavtalet. Tvärtom står det där att antalet deltagare ska begränsas. Nu har vi sagt att denna reformering inte ska baseras på lagen om valfrihet, men jag vill ändå försvara lagen om valfrihet när den kommer upp till debatt.

Jag vill nu gå in specifikt på den här rapporten, för det är viktigt att vi ändå diskuterar den.

Det första som är problematiskt är att man inte på ett kunskapsbaserat och systematiskt sätt följer upp hur man hjälper de arbetslösa. Detta är någonting som vi har påpekat länge och där – jag kommer till det – den arbetsmarknadspolitiska bedömningen är helt avgörande för att det ska fungera. Men det som också lyser igenom i rapporten är att många lokala förmedlare i praktiken tvingas att runda byråkratin, eftersom de åtgärder som står till buds inte är effektiva. Därmed blir det en brist på systematik, inte bara därför att Arbetsförmedlingens byråkrati inte är effektiv utan också därför att de lokala förmedlarna ibland står inför hopplösa uppgifter där kommunen – detta har vi varit inne på – får komma in med egna medel för att kompensera bristerna och hitta lokala lösningar som faktiskt ibland är bättre.

Slutsatsen är ändå att det efter så många reformförsök på Arbetsförmedlingen behövs en helt annan form av resultatbaserad styrning. Jag vill påpeka att detta är grunden för en reformering av Arbetsförmedlingen: att man belönar ett resultat i form av varaktigt arbete, i synnerhet i de fall som är svårast, och dessutom kan skala upp det som fungerar, lokalt och nationellt, och skala ned det som inte fungerar. Där är Riksrevisionens slutsatser väldigt viktiga och väldigt informativa.

Det andra jag vill ta upp är den arbetsmarknadspolitiska bedömningen. För dem som följer det här och som inte likt mina kollegor är experter i ämnet kan jag berätta att det är den grund man har för att bestämma vilka åtgärder som ska vidtas och insatser som ska göras, arbetslös för arbetslös. Den här bedömningen har många under lång tid påpekat är mycket bristfällig och måste styras upp, bland annat för att få fram de här resultaten.

Vi har faktiskt, åtminstone sedan vi kom in i bilden i och med januari-samarbetet, påpekat att detta är uppdraget, och därför har också arbetet inletts med det. Vi har nu varit mycket noga med att detta i högre grad i regleringsbrevet ska vägas in i vad man faktiskt gör och inte vad Riksrevisionen pekar ut godtyckligt. Det kommer naturligtvis, om vi får råda, att vara en väldigt central del i den stegvisa, ordnade och kloka reformeringen av Arbetsförmedlingen.

Jag vill också påpeka att vi nu trycker mycket på utvärdering. Vi har möjlighet att göra en pilotundersökning i 32 kommuner som Arbetsförmedlingen själv utformat men som måste följas upp i form av utvärdering.

Sammantaget påminner Riksrevisionens rapport om den mycket allvarliga situation vi har nu med Arbetsförmedlingen och det stora behovet av att göra någonting och steg för steg, klokt och riktigt och kunskapsbaserat göra en noggrann reform.

Därför yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 52 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Jag hade egentligen en del av samma frågor som Mats Green ställde till Serkan Köse från Socialdemokraterna, men det känns mer rimligt att ställa dem till Martin Ådahl, för i den här reformeringen upplever man ofta att regeringspartierna är lite baksätesspassagerare. Jag ska inte recensera hur de kanske känner inför det, utan jag ställer de här frågorna till Martin Ådahl.

Jag hade lite funderingar om det här med skyltar. Skyltar är ett trevligt visuellt hjälpmedel, men innebär det här med att det ska komma till skyltar för Arbetsförmedlingen att det också ska finnas verksamhet bakom dem? Man får en del tråkig information om man talar med exempelvis anställda eller fackliga inom Arbetsförmedlingen. Det handlar om att man är orolig för att de personer som har sagts upp och nu kanske ska komma tillbaka inte har några egentliga arbetsuppgifter och framför allt att det bakom de här skyltarna snarare kan finnas en påfallande icke-verksamhet. Det finns kanske någon som inte ens jobbar på Arbetsförmedlingen som har till uppgift att säga att de som kommer och vill ha stöd av Arbetsförmedlingen kan googla eller använda andra typer av hjälpmedel.

Det är väl kanske inte riktigt det som jag tror många uppfattade skulle ske när Centerpartiet slog på stora trumman och under hårt tryck utifrån sa att det nu skulle bli ordning och reda på Arbetsförmedlingen i hela landet. Det får Martin Ådahl gärna kommentera.

Anf. 53 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det som vi nu diskuterar har inte så mycket med Riksrevisionens rapport att göra, men jag tackar i alla fall Ali Esbati för att vi får tillfälle att diskutera den här frågan.

Vi har haft problemet under fem års tid att Arbetsförmedlingens ledning har haft något som kallas förändringsresan, där man har tyckt att det varit effektivt att stänga ned många små kontor på landsbygden. Vi har länge i den här kammaren diskuterat och kritiserat detta. Var Vänsterpartiet har varit under stora delar av den perioden när vi har diskuterat, debatterat och kritiserat det är tveksamt. Nu har man dykt upp, när vi har inflytande över politiken igen, och är medveten om att det här är ett stort problem.

Vi har tryckt på det här sedan början av året när det fortsatte trots att vi har en ny inriktning med en reformering av Arbetsförmedlingen. Vi har gjort det väldigt noggrant och till och med varit väldigt, väldigt kritiska till generaldirektören och bett om en ändring av insatsen. Det har varit problem med de medel som fanns i den så kallade M-KD-budgeten som togs från riksdagen, men det har också varit fråga om att man har haft en felaktig inriktning.

Nu har vi, till slut efter dessa olika problem, i regleringsbrevet varit så tydliga som det går att vara i myndighetsstyrningen. Vi har sagt att man *måste* ha en närvaro i alla kommuner – antingen i de statliga servicekontoren i kommunens lokaler, eller, och det är på sätt och vis nytt, genom att öppna kontoren igen. Det handlar om verksamhet på alla de ställen där man under den så kallade förändringsresan har dragit ned.

Vi har därvidlag varit så tydliga som man över huvud taget kan vara i den här typen av styrning. Sedan kan man tala om skyltar eller vad som helst, men självklart är det verksamheten som ska tillbaka till alla de här platserna så att de arbetslösa möts lokalt. Jag tror att ingen kan tveka om vad Centerpartiets inriktning har varit under alla dessa år i den frågan.

Anf. 54 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Jag förstår att det finns ett stort behov från Martin Ådahls sida och från Centerpartiet centralt att beskriva historien på det här sättet eftersom Centerpartiet, många gånger av svårbegripliga skäl, har ett starkt

stöd ute i landets många kommuner. Därför möter man där problemen som det här har skapat, och jag är glad över att Centerpartiet här i riksdagen ändrade sin ståndpunkt rörande detta.

Det jag frågar efter är hur den här styrningen fungerar om den inte följs upp med till exempel ökade resurser och det inte görs en uppföljning som är av karaktären att löftena inte leder till fungerande verksamheter utan någonting som kan *beskrivas* som verksamhet – ibland kan det vara två olika saker, och det var lite det som var poängen.

När det gäller det här med att man skjuter upp reformen kan jag dra parallellen att jag har en åttaåring hemma som ibland har svårt att förhålla sig till det här med tider och att man måste skjuta upp saker på grund av problem som har uppstått. Det är ibland frustrerande att under tiden som man skjuter upp någonting gör man antingen mer av samma sak som man gjorde förut och som ledde till att man var tvungen att skjuta upp en tidsplan eller att man inte gör någonting alls i förhoppningen att saker ska ske på något magiskt sätt. Tyvärr är det samma känslor man får när man hör hur Martin Ådahl och Centerpartiet nu relaterar till den uppskjutna tidsplanen för reformeringen som vi var många här i riksdagen som tvingade fram. Det är i så fall lite trist och kommer att leda till problem för Martin Ådahl, Centerpartiet och regeringen framöver. Det skulle vara intressant att höra hur Martin Ådahl ser på det.

Anf. 55 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag delar helt och hållet ledamotens uppfattning att man inte bara kan låta saker vara, varken när det gäller åttaåringar eller i mitt fall tioåringar eller stora reformer av Arbetsförmedlingen, utan man måste göra någonting. Om det är efter år inte fungerar, som det påpekas i Riksrevisionens rapport, måste man dra slutsatser av det till exempel på de områden som Riksrevisionen fundamentalt pekar ut och göra en reform. Vi drar helt olika slutsatser. Ni vill fortsätta som vanligt, Ali Esbati, och vi vill göra en reform och göra det stegvis och så klokt som möjligt.

När det gäller att beskriva historien behöver vi inte debattera det här. Du har ju stått här tillsammans med mina företrädare i kammaren när de, och för övrigt också jag själv, har kritiserat nedstängningen av små kontor på landsbygden i många år. Det är bara att gå tillbaka och minnas de stunderna.

När det sedan gäller det här med att det måste ske på riktigt har det varit en stor kamp under många år för att ändra på det, och äntligen sker nu en förändring. Du pekade på några saker. Den första var att det måste vara verklig verksamhet och att vi måste följa upp den. Det finns flera avstämningpunkter där vi mycket hårt kommer att försöka se till så att det verkligen blir så som det är sagt i regleringsbrevet.

När det gäller pengarna ska man dock komma ihåg att inför utskottet, där du själv var med, sa Arbetsförmedlingens ledning att det här kanske inte ens sparar några pengar, vilket på sätt och vis är extra allvarligt. Man skapar mycket problem, men man sparar inte ens några pengar när man stänger de här små kontoren och myndighetsverksamheten. I den mån som det krävs pengar för att reparera de historiska misstagen har vi också diskuterat det, och det har också presenterats för utskottet att utrymme finns för det.

Anf. 56 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! När jag tidigare ställde ett antal frågor till Serkan Köse hänvisade han till Martin Ådahl. Det är väl korrekt. Problemet är bara att olika företrädare för januariöverenskommelsens partier konstant hänvisar till varandra när det gäller alla frågeställningar kring Arbetsförmedlingen. Man kan egentligen inte få besked eller utkräva ansvar från något håll. Det är kanske inte hållbart när det gäller reformering av en av Sveriges största myndigheter.

Jag noterar dock att Martin Ådahl kunde ge besked om saker som Serkan Köse absolut inte kunde ge besked om. Det ska alltså inte bara upp kosmetiska skyltar där det står "Arbetsförmedlingen" i alla kommuner; det ska också pågå verksamhet bakom dessa skyltar. Det är ett intressant klargörande. Vi ska notera det på alla sätt.

Jag har också lyssnat på radioprogrammet *PI Morgon* från den 27 november, där Centerpartiets Martin Ådahl slog fast att Arbetsförmedlingen ska finnas i alla Sveriges kommuner. Han förtydligade även med att man ska finnas i Sveriges alla 290 kommuner.

Återigen, det som framfördes till Ali Esbati gäller alltså. Det handlar också om verklig verksamhet för Arbetsförmedlingen i Sveriges alla 290 kommuner. Om svaret på frågan om det återigen är ja, varför kunde inte Serkan Köse ge samma besked?

Anf. 57 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det känns lite som att de frågor som ställs just har besvarats. Men en fråga gällde att vi skulle ge någon sorts olika besked. Jag har svårt att se att det är särskilt olika besked. Både Serkan Köse och jag har hänvisat till det enda regleringsbrev som finns för Arbetsförmedlingen, som är synnerligen tydligt i frågan, och många andra dokument och framställningar som är så pass tydliga de kan vara.

Det är en annan sak att man gärna vill beskriva det på det sättet. Men utan att väcka alltför många björnar ska jag säga att det finns betydligt större åsiktsskillnader mellan de två frågeställare jag just haft mitt emot mig i den här debatten än över huvud taget bland dem som står bakom regeringens förslag och det regleringsbrev som nu har kommit och som dessutom är väldigt tydligt på den punkten.

Jag är inte särskilt förtjust i att debattera de här frågorna med mina borgerliga vänner. Men jag vill gärna öppna upp för alla bra förslag och synpunkter som kan finnas.

När det gäller att verksamhet ska finnas i alla kommuner i hela landet är det naturligtvis på det sättet att det inte ska finnas kommuner i Sverige där arbetslösa inte får hjälp av Arbetsförmedlingen. Jag kan inte tänka mig att man kan ha en annan synpunkt i den frågan. Dessutom är Arbetsförmedlingen ålagd att ha verksamhet i alla kommuner. Problemet är att det inte har fungerat.

Det är med de här gradvisa åtgärderna, både i regleringsbrevet och på andra sätt, som vi i vårt samarbete med regeringen har tryckt på och fått igenom att det ska ske stora förändringar.

Anf. 58 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Att jag och Ali Esbati inte är överens om de stora dragen när det gäller detta kan man kanske säga. Följaktligen har vi inte heller

sagt att vi ska genomföra en reformering av Arbetsförmedlingen tillsammans. Det är skillnaden här.

Problemet är att man kan hitta företrädare för januaripartierna i riksdagen som egentligen säger precis vad som helst för att tillfredsställa vem som helst utan att de sedan tar ansvar för någonting. Min poäng, fru talman, är att en reform inte kan drivas på det sättet. Det måste alltid finnas någon som tar ansvaret.

Nu förklarar arbetsmarknadsministern att Arbetsförmedlingens skyltar ska finnas i alla kommuner. När man frågar henne och hennes partivänner får man inget svar. Men jag är glad att Centerpartiets Martin Ådahl ändå kan ge ett svar, det vill säga att Arbetsförmedlingen ska finnas i hela landet, i Sveriges alla 290 kommuner. Och det ska inte vara någon fejkverksamhet utan riktig, viktig verksamhet. Det är ett besked som jag tror att många kommuner har efterfrågat.

Men problemet är återigen: Varför kunde inte Serkan Köse ge det beskedet? Vi ska alltså hänvisas runt. Vi fattar att det är så det kommer att gå till. Vi kommer förmodligen att hänvisas runt till olika företrädare för januaripartierna under två år. Det är inte acceptabelt. Någon måste äga reformen.

Jag säger återigen att vi har noterat det Martin Ådahl lovade i *PI Morgon* den 27 november, det vill säga att Arbetsförmedlingen ska finnas i och ha verksamhet i alla kommuner i Sverige. Men, än en gång, kan Martin Ådahl konkretisera vad den verksamheten ska bestå i?

Anf. 59 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Den här diskussionen går runt lite. Jag har varit tydlig och preciserat vad det står i regleringsbrevet. Det går att läsa. Det är på det sättet man styr, och det är beskedet som ges till Arbetsförmedlingen.

Folk måste få ha olika åsikter. Det har vi haft i de här diskussionerna – det ska gudarna veta. Men sedan har vi landat i ett mycket tydligt gemensamt besked. Jag har alltså svårt att se vad det här handlar om.

Jag har också svårt att se den dramatik som läggs fram här när det gäller att Arbetsförmedlingen inte skulle vara närvarande i alla kommuner. Jag har fortfarande svårt att förstå varför det skulle vara något konstigt, märkligt eller ouppnåeligt att Arbetsförmedlingen måste finnas i alla Sveriges kommuner. Det är självklart.

Givetvis har det också varit enorma problem med den här förändringsresan, med centralisering och nedläggning av små kontor. Men det är där som det äntligen har skett en kursändring, som vi har drivit fram och där man ska få till det.

Att allting i den nuvarande Arbetsförmedlingen inte fungerar bra ska gudarna veta. Men det är nog viktigt att också Moderaterna är tydliga med hur de vill ha det med närvaron i alla kommuner, med om de vill ha kommunerna som aktörer och hur de tänker sig det här – nu är det inte möjligt att vara tydlig här, eftersom replikskiftet är slut. Men jag tror att det är bra om de själva har en tydlig linje där. Ska kommunerna, som själva lägger 6–7 miljarder kronor redan, utöver det Arbetsförmedlingen gör också kunna vara aktörer i vissa situationer, när det känns som att verksamheten inte är tillräckligt aktiv? Eller ska det inte få vara på det sättet? Det finns många besked att få när det gäller det.

Generellt sett tycker jag inte att det är ett särskilt dramatiskt besked att man ska finnas i alla kommuner. Det är tvärtom en alldeles nödvändig målsättning som vi kommer att följa upp under det här året. Och det är ett mycket tydligt besked i det regleringsbrev som finns för innevarande år.

Anf. 60 GULAN AVCI (L):

Fru talman! I dag ska vi debattera Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete, men debatten hittills har präglats av många andra perspektiv, vilket jag givetvis välkomnar. Jag noterar nämligen att vi trots våra meningsskiljaktigheter ändå är i grunden överens om att Arbetsförmedlingen behöver reformeras, även om vi vill nå det målet på olika vägar.

Fru talman! Jag noterar också att debatten präglas av mycket annat. Jag erkänner att det har varit en utmanande tid, inte minst för de hundratusentals arbetsökande som under det senaste året har hamnat i kläm och inte har fått den hjälp och det stöd som de har rätt till för att komma i sysselsättning.

Det har också varit en väldigt tuff period för alla medarbetare på Arbetsförmedlingen som runt om i landet har haft en mycket pressad arbets-situation. Många har fått lämna sina jobb. Många har också valt att självmant lämna sina jobb. Det har givetvis påverkat verksamheten på ett negativt sätt.

Det har även varit tufft för alla externa aktörer som har drabbats hårt av det senaste årets kaos på Arbetsförmedlingen. Många aktörer har gått i konkurs, och de aktörer som fortfarande är verksamma är utarmade. Det är en konsekvens av att anvisningarna inte har fungerat och av att volymerna till många aktörer har varit låga.

När vi nu blickar framåt är det viktigt att ta fasta på de rekommendationer som Riksrevisionen för fram i sin rapport om den bristande effektiviteten och likvärdigheten i Arbetsförmedlingens matchningsarbete.

Vad gäller den arbetsmarknadspolitiska bedömningen förs det intensiva diskussioner mellan oss samarbetspartier om hur den ska utformas, följas upp och göras på rätt sätt – Patrik Björck får gärna prata lite tystare. Detta kommer ju att vara det mest centrala verktyget för att arbetssökande ska kunna få rätt hjälp och insatser i framtiden.

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att Arbetsförmedlingen också i fortsättningen ska ha myndighetsansvar för arbetsmarknadspolitiken men att ett nytt system med valfrihet ska införas och vara utgångspunkten, där externa aktörer ska matcha och rusta de arbetssökande för lediga jobb.

Vi behöver reformera Arbetsförmedlingen för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Då handlar det om att renodla myndighetens arbetsuppgifter. Myndigheten ska ha sitt fokus på bland annat kontroll av arbetssökande och de fristående aktörer som ska ingå i det nya systemet.

Myndigheten behöver också ansvara för den arbetsmarknadspolitiska bedömningen, som jag nämnde, för det nya ersättningsystemet, för den digitala infrastrukturen och för statistik och analysarbete. Ersättnings-systemet kommer att riggas utifrån hur väl aktörerna lyckas få ut de arbetsökande i varaktigt sysselsättning.

Prot. 2019/20:69

5 februari

*Riksrevisionens
rapport om Arbets-
förmedlingens
matchningsarbete*

För oss liberaler är det oerhört viktigt att den idéburna sektorn får en framträdande roll, eftersom många aktörer i dag gör ett väldigt viktigt och bra arbete för att hjälpa dem som står längst bort från arbetsmarknaden att komma i sysselsättning. Den kompetensen får inte gå förlorad.

Det är också viktigt att samarbetet mellan den nya myndigheten, kommunerna och de externa aktörerna stärks och att vi kan finna en bra trepartssamverkan för att samarbetet ska fungera i alla led.

En utredning har tillsatts, som många andra har varit inne på, för att undersöka vilka juridiska möjligheter som finns för kommunerna att ta ett större ansvar för arbetsmarknadspolitiken. Men jag vill vara tydlig med att vi liberaler anser att Arbetsförmedlingen även i fortsättningen ska ha huvudansvaret för den statliga arbetsmarknadspolitiken. Vad vi vill fokusera på är att hitta en bättre samverkan.

Fru talman! Jag välkomnar att oppositionspartierna i höstas drog i handbromsen för att ge reformen en längre genomförandetid. Även min partiledare, Nyamko Sabuni, var tidigt ute och varnade för att tidsplanen inte skulle hålla, och Liberalerna skulle inte medverka till att kasta ut barnet med badvattnet.

Att våga omvärdera vissa delar av genomförandet är att ta ansvar. Nu får Arbetsförmedlingen dessutom mer tid på sig att i lugn och ro bedriva den ordinarie verksamheten under genomförandeperioden. Jag litar på att den nya generaldirektören, Maria Mindhammar, kommer att göra allt för att hitta rätt kurs för det arbete som myndigheten har framför sig.

Men, fru talman, jag vill ändå ha lite fokus på jämställdheten, som jag har haft i alla andra debatter som har handlat om arbetsmarknadspolitik och Arbetsförmedlingens arbete. Jag tror nämligen att det är genom ett oförtröttligt arbete som vi kan få till förändringar. Det är precis så den svenska kvinnorrättsrörelsen har arbetat i över 100 år för att även kvinnor ska omfattas av lagstadgade rättigheter och skyldigheter i Sverige. Det är någonting som jag är väldigt stolt över. Men jag är mindre stolt över att den svenska jämställdheten inte gäller alla kvinnor i vårt land i dag.

Den som såg reportaget i *Kalla fakta* i tisdags kan inte med hedern i behåll hävda att kvinnor och män behandlas jämlikt av Arbetsförmedlingen i dag, i synnerhet inte utrikesfödda. Kvinnor får betydligt sämre stöd och insatser än männen för att komma i arbete. I dag är drygt 100 000 kvinnor arbetslösa, och det är den grupp som står längst bort från arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen är en myndighet som tyvärr inte verkar ha sett dessa kvinnor eller tagit dem på större allvar. När det gäller samtliga insatser under 2017 var utrikesfödda män överrepresenterade. Låt mig ge några exempel på detta:

Män anvisades 77 procent av arbetsmarknadsutbildningarna. 76 procent av arbetspraktiken utfördes av män. Och 84 procent av nystartsjobben gick till män.

För sju år sedan var skillnaden mellan män och kvinnor i jobb drygt 10 procent, men i dag har gapet ökat till 20 procent. Efter två år med arbetsmarknadsinsatser har drygt 50 procent av männen kommit i arbete, men inte ens var femte kvinna har ett jobb att gå till trots att vi befinner oss i en högkonjunktur, vilket vi har gjort under många år.

Fru talman! Denna statistik är inte tagen ur luften. Det är Arbetsförmedlingens egna siffror och bokslut för 2017. Låt oss spara dyrbar tid och behålla intellektuell hederlighet genom att inte försöka spåra misslyckandena till vare sig januariavtalet eller oppositionens budget, som gick igång i riksdagen 2018. Detta misslyckande måste tyvärr spåras till den rödgröna feministiska regeringens arbete år 2017, under förra mandatperioden.

Jag brukar säga: Om man integrerar en kvinna integreras en hel familj. Men om vi inte lyckas integrera kvinnorna kommer utanförskapet att fortsätta att växa och gå i arv till nästa generation, och det kommer att få förödande konsekvenser för hela vår samhällsutveckling. Det är en risk som Sverige inte har råd med.

För mig som liberal och feminist handlar det om att ge kvinnor och män samma livschanser, samma möjligheter att bli sina egna, samma möjligheter att ta steget ut på arbetsmarknaden och samma möjligheter att bli ekonomiskt oberoende.

Ska vi lyckas med integrationen måste vi lyckas med jämställdheten. Detta kommer jag att återkomma till många gånger i debatter framöver.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 61 LEILA ALI-ELMI (MP):

Fru talman! Det vi talar om här i dag är Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete. Rapportens fokus är matchningsarbetet och styrningen för ett kunskapsbaserat arbetssätt. Riksrevisionen har studerat dokument och gjort intervjuer med arbetsförmedlare, chefer och anställda vid huvudkontoret.

Bakom dessa beskrivningar finns förstås alla de människor som är beroende av bra insatser från Arbetsförmedlingen i olika delar av landet. Det är viktigt att veta att man får rätt stöd i sin situation.

Riksrevisionen kom fram till fyra rekommendationer: tre som riktar sig till Arbetsförmedlingen och en som riktar sig till regeringen.

Rekommendationerna till Arbetsförmedlingen handlar om att de bör utveckla uppföljningen av vilka arbetssätt som används, se över hur analysresurserna används för att utvärdera och utveckla myndighetens metoder och säkerställa att de arbetsmarknadspolitiska bedömningarna är likvärdiga och effektiva i hela landet.

Till regeringen riktar man rekommendationen att följa upp Arbetsförmedlingens verksamhet med arbetsmarknadspolitiska bedömningar. Riksrevisionen påtalar att det saknas en direkt reglering eller ett uppdrag till myndigheten när det gäller detta.

Regeringen har välkomnat granskningen och instämmer i slutsatserna: att det finns risk för bristande effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsarbete. Regeringen håller också med om att Arbetsförmedlingens verksamhet med arbetsmarknadspolitiska bedömningar bör följas upp. Däremot anser regeringen, med tanke på den stora omstrukturering av Arbetsförmedlingen som just nu pågår, att det är nödvändigt att avvakta reformeringen innan formerna för en uppföljning av den arbetsmarknadspolitiska bedömningen kan utformas närmare.

Prot. 2019/20:69
5 februari

*Riksrevisionens
rapport om Arbets-
förmedlingens
matchningsarbete*

Detta tycker vi i Miljöpartiet är en rimlig hållning. De rekommendationer som lyfts kommer Arbetsförmedlingen självklart att ta till sig och ha med sig i sitt arbete. De rimmar också mycket väl med det breda uppdrag som regeringen gav Arbetsförmedlingen i maj 2019. Ett analysarbete pågår nu som bäst.

Att regeringen i detta läge skulle ge ett specifikt uppdrag till Arbetsförmedlingen om de arbetsmarknadspolitiska bedömningarna och hur de ska följas upp vore helt enkelt kontraproduktivt. Det finns en stor risk att uppdragen blir splittrade och dåligt sammanhängande. Däremot finns Riksrevisionens synpunkter självklart med som ett värdefullt underlag i det fortsatta arbetet, och det kommer att sättas i ett större sammanhang.

Att matchningen ska fungera så väl som möjligt och vara kunskapsbaserad är en given och viktig sak för alla de människor som behöver Arbetsförmedlingens stöd.

Med det, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 11 Särskilt förordnande inom hälso- och sjukvården

Socialutskottets betänkande 2019/20:SoU13
Särskilt förordnande inom hälso- och sjukvården (prop. 2019/20:59)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 13.)

*Grundsärskolans
kunskapsuppdrag*

§ 12 Grundsärskolans kunskapsuppdrag

Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU7
Grundsärskolans kunskapsuppdrag (skr. 2019/20:39)
föredrogs.

Anf. 62 KRISTINA AXÉN OLIN (M):

Fru talman! En del ärenden får stora, högljudda, långa debatter och mycket medieutrymme utan att förtjäna det, medan en del ärenden som faktiskt förtjänar debatt och stora rubriker inte får det. Det här är ett sådant ärende.

I dag har vi Riksrevisionens rapport om grundsärskolans kunskapsuppdrag på bordet. Enligt skollagen i Sverige är syftet och målsättningen med skolan att den ska gälla för alla barn i Sverige, inklusive elever i särskolan.

Fru talman! Riksrevisionens rapport är sorglig läsning i Sverige 2020. På punkt efter punkt visar man att grundsärskolan i Sverige inte får samma beslut eller samma uppföljning som den vanliga grundskolan.

Jag vill nämna några av de saker som riksrevisorerna skriver:

- Man har inte följt upp och utvärderat grundskolorna i tillräcklig omfattning. Skolverket har prioriterat bort utvärderingar av grundsärskolan, säger revisorerna.
- Revisorerna säger också att det är svårt att jämföra undervisningens kvalitet eftersom betyg inte ges om inte föräldrar begär att få betyg.
- Sedan 2013 finns resultatindikatorer för att följa upp kunskapen i den vanliga grundskolan. I grundsärskolan finns inga enskilda indikatorer.
- År 2011 beslutade vi om nya timplaner för grundskolan. Sedan dess har timplanerna i grundskolan utökats i flera ämnen men inte i särskolan.
- År 2017 reviderades också kursplanerna för grundskolan i Sverige men inte för särskolan.
- Så sent som den 1 juli 2019 förtydligades läroplanerna för grundskolan avseende trygghet och studiero, då våra rektorer fick större ansvar för att säkerställa trygghet och studiero i grundskolan. Det gällde inte rektorerna i särskolan.
- Inte heller i budgetpropositionen 2019 redovisas, enligt våra revisorer, någon information från skolmyndigheten gällande grundsärskolan – vare sig utvärderingar, tillsyn eller kvalitetsgranskningar.
- Lärarna i grundskolan har bedömningsstöd i samtliga ämnen. För särskolan finns det bara i två ämnen.

På punkt efter punkt visar revisorerna att särskolorna i Sverige är en bortglömd grupp.

Förra året gick 11 140 barn i grundsärskola. Det är 555 skolor och flera tusen lärare, anställda och rektorer som inte berörs av de ändringar som vi gör när det gäller skolan gällande timplaner, skollagar och annat. Man har helt enkelt bara glömt bort särskolan.

Jag tycker att det är sorgligt, fru talman. När jag nu yrkar bifall till Moderaternas reservation vill jag avsluta med att säga att om jag vore skolminister eller tillhörde något av regerings- eller samarbetspartierna skulle jag skämmas över att ha glömt bort de funktionsnedsatta barnen i särskolorna, deras föräldrar och även personalen.

Anf. 63 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Fru talman! Den granskning som Riksrevisionen har gjort av grundsärskolans kunskapsuppdrag är väldigt viktig. Den är viktig därför att vi behöver ha fokus på att skollagen gäller precis varenda unge i det här landet.

Oavsett skolform ska alla elever i den svenska skolan enligt lagen ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling. De ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt. Varenda unge har rätt att nå sin fulla potential.

Fru talman! Regeringen har i en skrivelse till riksdagen instämt i Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer och har vidtagit ett antal åt-

gärder till följd av granskningen. Regeringen har fattat beslut om direktiv till en utredare som ska analysera och lämna förslag till timplaner samt analysera lärares behov vid bedömning och uppföljning av elevers kunskapsutveckling, precis som Riksrevisionen säger.

Som utskottets ledamöter vet gick det ut en remiss från Regeringskansliet för åtta dagar sedan. I promemorian föreslås även att läroplanerna för grundskolan, gymnasieskolan och specialskolan ska förtydligas vad gäller trygghet och studiero, vilket också tas upp i den här granskningen.

Regeringen har vidare beslutat om en ändring i förordningen om den officiella statistiken som innebär att det är tillåtet för Skolverket att samla in känsliga uppgifter som avser hälsa för elever i bland annat grundskolan. Det förbättrar möjligheten att redovisa utvecklingen i grundskolan, vilket är särskilt viktigt. Jag har i många år suttit och jobbat med utskottets granskning av regeringen – uppföljning och utvärdering, helt enkelt – och vi påpekade så sent som i december för regeringen att utskottet saknar indikatorer för att kunna följa utvecklingen.

Regeringen menar nu att det ska vara lättare för dem att redovisa detta, och det får vi verkligen hoppas. Oavsett vilken regering vi har lovar jag att utskottet kommer att fortsätta att granska det här.

Regeringen delar även Riksrevisionens bedömning att Skolverkets arbete gällande särskolan ska utvecklas, och i Skolverkets yttrande till detta säger man att arbetet har påbörjats i enlighet med förslagen.

Jag kan konstatera att det är ganska allvarliga anmärkningar från Riksrevisionen. Men jag tycker också att de har hanterats på ett seriöst, engagerat och noggrant sätt.

Fru talman! Personer med intellektuell funktionsnedsättning är lika unika som andra människor. De har styrkor och svagheter, olika personlighetsdrag och förmågor. Den ingången tycker jag att vi ska ha när vi diskuterar de här frågorna.

Under mina 13 år i riksdagen har det aldrig varit en konfliktfråga att riva hinder och öka möjligheterna för den här gruppen. Tvärtom har vi oftast kroat arm och gjort gemensamma uttalanden till regeringen och sådana saker. Oavsett regering har det varit på det sättet, och det behövs. Det behövs nämligen en blåslampa även på grundskolan. Det måste man faktiskt säga ibland.

Jag vet också att det finns ett starkt engagemang i frågan om särskolan hos januariavtalets partier. Att särskolan ska stärkas lyfts upp i en av punkterna i avtalet. Jag tror på en strukturell förändring och förbättring av den här gruppens förutsättningar, möjligheter och livschanser. Det är fullt möjligt.

Jag vill också kommentera Moderaternas och Kristdemokraternas reservation. Jag håller med Kristina Axén Olin om att den här frågan verkligen förtjänar en debatt, och det har vi just nu.

Jag tänker på delen om en speciell och långsiktig strategi för just särskolan. Jag förstår att det behövs särlösningar ibland. Vi behöver stärka möjligheten att få hjälp och individanpassat stöd. Men våra långsiktiga strategier behöver gälla alla.

Egentligen skulle jag vilja att särskolan togs bort som begrepp, bytte namn och blev en utvecklingsskola. Det har Leo Lust från Heby föreslagit, och det ligger en motion på riksdagens bord som vi ska prata om. Också

Rasmus Westlund från Vadstena har skickat in ett förslag till utbildningsministern. Byt namn!

Den andra delen av Moderaternas reservation i ärendet gäller betyg. Elever som går i särskolan kan få betyg om de vill ha det eller om föräldrarna begär det. Jag har funderat en hel del på detta. Är det en bra idé att betyg skulle bli obligatoriska? Jag instämmer i att särskolans kunskapsfokus behöver stärkas.

Ja, jag tycker att det är viktigt att ta med sig dokumentation från gymnasiesärskolan. Vad man kan och vad man kan bidra till i yrkeslivet behöver man få med sig. Men samtidigt är betyg ett sätt att göra urval och sortera. Det avgör vilket gymnasieprogram man kommer in på och vilken behörighet man har till universitet eller högskola. Tyvärr är man inte behörig till högre utbildning om man har gått gymnasiesärskola. Grundsärskoleelever har rätt till gymnasiesärskola.

Om det av någon anledning behöver göras ett urval till de nationella programmen på gymnasiesärskolan är det det individuella behovet som styr. Jag har aldrig hört att det ska vara ett stort problem. Min slutsats blir att det är viktigare att fortsätta att ta vara på varje individs kompetens för att individen ska kunna nå sin fulla potential genom hela livet, att utveckla det som behöver utvecklas snarare än att lägga lärares tid på att sätta betyg på drygt 11 000 ungar.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Hirvonen Falk (MP).

Anf. 64 KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik:

Fru talman! Det är intressant med diskussionen. Ett av de förslag som vi hade i vår reservation var mycket riktigt betyg. Jag upprepar vad jag inledde mitt anförande med: Skollagens syfte och målsättning ska gälla för alla elever i Sverige, inklusive elever i särskolan.

Om vi i riksdagen har beslutat om betyg i skolan för alla barn ska väl det i så fall också gälla särskolans barn. Om man inte vill ha betyg anser vi moderater att man självklart ska få begära att få slippa, men som det är nu är det precis tvärtom, det vill säga att inga barn i särskolan får betyg om inte föräldrar och barn begär det. Jag tycker att om skollagens syfte och målsättning ska gälla för alla barn ska självklart barnen i särskolan också få betyg.

Det är intressant att höra debatten här, att vi ändå påstås vara överens om att särskolan är viktig och att alla barn ska ha samma rättigheter. Ändå är riksrevisorernas kritik så otroligt allvarlig på punkt efter punkt. Om vi tycker så är det för mig obegripligt att vi missar särskolan när vi fattar beslut om nya läroplaner, timplaner och skollagar. Det är väl uppenbart så att både regeringen och Skolverket glömmer bort särskolan i de förändringar vi beslutar om i det här rummet. På det sättet kan jag inte se att det skulle vara så att riksdagen i alla decennier har varit överens om särskolan. Nej, enligt vad jag kan se är det uppenbarligen en grupp som nuvarande regering och majoritet inte har prioriterat alls.

Prot. 2019/20:69
5 februari

*Grundsärskolans
kunskapsuppdrag*

Anf. 65 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S) replik:

Fru talman! Det gläder mig att Kristina Axén Olin är så pass upprörd som hon verkar vara över att särskolan inte får tillräckligt stöd, vilket den inte får enligt riksrevisionsrapporten.

Vi kan dra en historisk linje långt bak i tiden i fråga om särskolan, från omsorgsverksamheten och hela vägen till nu med ett kunskapsfokus. Vi har varit överens i kammaren under i alla fall mina 13 år, och vi har varit duktiga i utskottet med att tänka på särskolan. Så kan det faktiskt vara. Ibland är det jätteviktigt att få med i en utredning att den även gäller just särskolan, så att det perspektivet inte glöms bort. Det finns säkert mer att göra. Jag tycker ändå att regeringen har tagit dessa anmärkningar på allra största allvar.

Sedan var det frågan om att ha rätt till betyg. Jag vet faktiskt ingen grupp i skolan som är så väldokumenterad som just dessa elever. För att över huvud taget bli mottagen i särskolan ska fyra olika utredningar göras. Det är den pedagogiska, den psykologiska och den medicinska utredningen samt en social bedömning. Man följer dessa barns kunskaper på ett nära sätt hela vägen. Vad kan du bidra med, och vad ska du bli när du blir stor? Vad har betyg för syfte i det här sammanhanget? Det får Kristina Axén gärna berätta för mig.

Anf. 66 KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik:

Fru talman! Caroline Helmersson Olsson frågar om betyg och säger att barn som går i grundsärskolan är utredda och dokumenterade. Men det är inte det som betygen kan visa. Betygen kan visa om skolan håller kvaliteten och om lärarnas undervisning fungerar eller inte. Det har vi enligt vad vi kan se av riksrevisorernas rapport i princip ingen information om och har inte haft sedan 2011. Det är ingen som har brytt sig om att utvärdera, göra några kvalitetsgranskningar eller följa upp undervisningen. Lärarna i särskolan har inte samma bedömningsstöd.

Det är otroligt allvarlig kritik. Caroline Helmersson Olsson berättar att regeringen har tillsatt en utredning och säger att det ska förbättras. Ja, det låter fint, men hur många utredningar ska vi ha i salen över saker som inte fungerar? Många av dessa saker är det bara att fatta beslut om eftersom det uppenbart är så att man helt enkelt bara har glömt bort 11 140 elever, 555 skolor och de anställda på dessa skolor. Det är bara att fatta beslut här. Det behövs inga utredningar. Svensk lag ska gälla för alla barn.

Anf. 67 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S) replik:

Fru talman! Svensk lag ska gälla för alla barn. Där är vi överens. Vi är också överens om att vi ska fortsätta att vara en blåslampa även på särskolan. Där behöver göras mycket.

Men om vi ska förändra saker vad gäller barnens framtid i alla skolformer ska det vara kunskapsbaserat. Då ska det göras utredningar, och vi ska titta på forskning. Jag tycker att det är bra att dessa utredningar tillsätts. (Applåder)

Anf. 68 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Liberalerna yrkar bifall till förslaget i utbildningsutskottets betänkande om grundsärskolan.

Låt mig först inleda med att säga några generella ord om den här viktiga skolformen. Frågan om särskolan har kritiserats under många år för att betona omsorg för mycket, inte kunskapsuppdraget. Det var den hårdaste kritiken mot den gamla särskolan, och den föranledde att dåvarande Folkpartiet liberalerna i alliansregeringen reformerade skollagen för att betona att kunskapskraven och kunskapsuppdraget också ska gälla eleverna i grundsärskolan. Det är oerhört viktigt. Grundsärskolan och elever i särskolan ska också ha rätt till en kunskapsskola, precis som alla andra barn och elever i Sverige.

Under ett och ett halvt år i kammaren har vi också lyft upp frågan om förskoleklass på vägen till grundsärskolan. Frågan berörs inte direkt i den här riksrevisionsrapporten men påverkar hela särskolepolitiken i landet. När obligatorisk särskola infördes i Sverige infördes inte obligatorisk förskoleklass för elever som tillhör målgruppen särskoleelever. Det är anmärkningsvärt, och det är helt oacceptabelt. Vi har återkommande ställt frågor och pressat utbildningsministern och regeringen om att det behövs en nationell reglering och en nationell ändring av skollagen. Så länge det finns obligatorisk förskoleklass måste även barn som tillhör särskolan få gå i en förskoleklass.

Vi liberaler menar att detta på sikt kan hanteras och lösas om vi inför tioårig grundskola. Här har Liberalerna varit pådrivande i många år och gjort två tillkännagivanden till regeringen, och det är bra att frågan nu är på väg att utredas av den sittande regeringen. Att införa tioårig grundskola, vilket innebär att man ersätter den obligatoriska förskoleklassen och gör om den till årskurs 1, skulle påverka och förbättra och lösa många av de problem som vi i dag ser i grundsärskolan.

Vi instämmer i den tuffa kritiken från Riksrevisionen. Det är Riksrevisionen som har granskat grundsärskolan, men det är inte första gången denna kritik presenteras för riksdagen och regeringen. Skolverket har pekat på detta tidigare. Skolinspektionen har också pekat på detta tidigare.

Under de senaste tio åren har det gjorts ändringar i skollagen med fokus på kunskapsuppdraget och hur man skriver in och bedömer elever. Det gäller inte minst den viktiga gymnasiesärskolan, där man breddade utbudet av program. Det var kanske den absolut viktigaste reformen som gjordes inom gymnasiesärskolan – att man inte bara tar in eleverna efter grundsärskolan utan faktiskt ger dem en alternativ väg ut i arbetslivet. Förut var man väldigt begränsad. När jag var kommunpolitiker för många år sedan var man begränsad till ett par tre program. Reformen innebar att det nu finns flera yrkesutbildningar att välja mellan och därmed ökade möjligheter att få in en fot på arbetsmarknaden.

Riksrevisionens rapport – med instämmande av regeringen, som faktiskt tar till sig all denna kritik – är ändå allvarlig och bekymmersam. Vi har för låg måluppfyllelse i grundsärskolan och särskolan. Vi har fortsatta problem med många obehöriga lärare, utbildade lärare, som undervisar en av de mest utsatta grupperna av elever i den meningen att de behöver särskilt stöd och extra stöd anpassat efter deras behov.

Det viktigaste för Liberalerna är att detta med stimulans, utveckling och fokus på kunskapsuppdrag och att man ska nå så långt man bara kan utifrån sina förutsättningar måste gälla även för grundsärskolan. Det bekymmersamma och sorgliga budskapet i Riksrevisionens rapport, fru talman, är att vi inte är där ännu.

Det är särskilt smärtsamt att läsa att lärare och rektorer i sin dialog med Riksrevisionen uppger att de upplever att deras elever inte är lika mycket värda eller inte räknas på samma sätt som elever i övriga grundskolan. Det hoppas jag sänder en tydlig signal rakt in i Riksdagshuset och Regeringskansliet att detta måste hanteras.

Som en del av januariavtalet och som en del av Liberalernas koalition, i den meningen att vi har ett avtal på 73 punkter, har vi fått in en punkt om att se över inkluderingstanken och stödet till elever i behov av särskilt stöd och elever med funktionsnedsättning. Det gäller allt från särskolan och särskilda undervisningsgrupper till resursskolor och specialskolor. Tack vare den punkten i januariavtalet beslutade regeringen på vårt initiativ att lägga in frågor om inkludering i utredningsdirektivet, och någon gång i slutet av februari eller början av mars kommer ett förslag som jag hoppas ska bemöta kritiken.

Hur säkerställer vi kompetensen hos lärarna? Fortbildningsmöjligheterna räcker inte. Vi har Lärarlyftet. Liberalerna har bidragit med att det ska förlängas, men det måste omfatta fler lärare och fler inriktningar. Vi har bedömningsstödet. Självklart ska elever i grundsärskolan få betyg, och Skolverket måste ge lärarna samma bedömningsunderlag för att de ska kunna betygsätta. Det är oerhört viktigt att vi kan följa upp kunskapsresultaten och kunskapsutvecklingen även i grundsärskolan. Något annat är inte acceptabelt.

Anf. 69 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Fru talman! Miljöpartiet vill säkerställa att skollagens viktigaste bestämelse blir verklighet på riktigt. Barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Det här gäller alla barn i svensk skola, även i grundsärskolan.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

För att vi i Sveriges riksdag, som är ytterst ansvariga, ska kunna säkerställa att det här blir verklighet behöver vi bra rapporter och bra underlag. Då behöver vi få utvärderingar från regeringen som ger oss det, och för att det ska bli verklighet på riktigt behöver de lärare och andra som arbetar i grundsärskolan få de verktyg som de behöver i sitt arbete.

I dag debatterar vi en granskning från Riksrevisionen. Riksrevisionens övergripande slutsats är att grundsärskolans behov inte tillgodosetts tillräckligt i de statliga insatserna för att styra, stödja och följa upp. Det är allvarlig kritik.

Riksrevisionen konstaterar bland annat att antalet bedömningsstöd är färre för lärare i grundsärskolan än för dem i grundskolan. Men det stämmer inte, som Kristina Axén Olin påstod, att bedömningsstöd bara finns i två ämnen. Här har det tack och lov redan skett en utveckling. Det framgår också i utbildningsutskottets betänkande.

På den här punkten liksom övriga punkter redovisar regeringen att man tar kritiken från Riksrevisionen på allvar. Man har redan vidtagit åtgärder för att bemöta den kritik som framförs, och det är viktigt.

Regeringen har bland annat beslutat om direktiv till en utredare som ska analysera och lämna förslag om huruvida timplanerna för grundsärskolan bör förändras. Utredaren ska också analysera lärarens behov när det gäller bedömning och uppföljning av elevers kunskapsutveckling i ämnen och inom ämnesområden samt ge förslag på verktyg som lärare kan behöva i arbetet med att bedöma elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Regeringen har också beslutat om en ändring i den förordning om officiell statistik som varit ett av hindren för att vi i vår tur ska kunna få kunskap om hur det ser ut i landets grundsärskolor. Det är också mycket positivt.

Men, fru talman, att alla elever i grundsärskolan ska få betyg tror jag är ett dåligt förslag. Generellt sett tycker jag att det finns en övertro på att betyg för fler längre ned i åldrarna ska lösa alla möjliga problem som man ser i svensk skola.

Visst är betyget väldigt enkelt på så sätt att det bara är en siffra eller en bokstav – ett A eller ett F. Och betyg är bra för till exempel urval till framtida studier. Men, fru talman, betyg kommer också med risker – risker för barns självkänsla när den förenklade benämningen ”F” står efter barnets namn och risker för den psykiska hälsan och lusten att lära. Särskilt de elever som är svagare i ett ämne och får de dåliga betygen löper risk att drabbas.

Därför bör betyg inte användas om de inte fyller en viktig funktion. Och eftersom alla barn i grundsärskolan har rätt att läsa vidare i gymnasiesärskolan medan man från gymnasiesärskolan inte har möjlighet att söka vidare till högskola och universitet fyller betyg inte den funktion i särskolan som de gör i grundskolan och gymnasieskolan.

I dag är det möjligt för de elever som ändå vill ha betyg att få det. Det kanske är de elever som presterar ganska bra och vill ha det tydliga, enkla kvittot på det. Jag tycker att vi ska ha kvar den ordningen, och jag förstår inte varför Moderaterna vill sätta F på barn när det faktiskt inte fyller någon funktion.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag påminna om en annan fråga som är relaterad till den om särskolan, nämligen frågan om vad den ska heta. Under sin tid som utbildningsminister tog Gustav Fridolin emot förslag från elever i särskolan om ett namnbyte till ”utvecklingsskola”. Detta är något som Miljöpartiet ställer sig bakom. Vi vill se namnbytet och tycker att det är särskilt viktigt att detta är ett önskemål som kommer från just de elever som går där.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 70 KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik:

Fru talman! Det är intressant med den här lilla diskussionen om betyg eller inte i särskolan, vilket i och för sig är en detalj som riksrevisorerna egentligen inte tar upp.

Vi moderater vill ha ett kvalitetsmätningssystem för svensk skola. Vi vill att alla skolor och kvaliteten på undervisningen ska mätas så att man kan jämföra skolor med varandra. Detta skulle vara ett sätt att se hur särskolor fungerar runt om i landet, vilken förbättringspotential som finns och hur de utvecklas. Nu har vi inget sådant system, men jag hoppas att vi

får en majoritet i det här huset för att införa kvalitetsmätningar av den typ som sker i många andra länder runt om i världen, till exempel i Norge, som ligger oss nära.

Till dess är betyg ändå ett sätt att se om skolan lyckas och om man håller en god kvalitet på undervisningen eller inte. Den som beroende på någon typ av funktionsvariation vill slippa betyg ska dock självklart kunna begära det.

Men jag vill upprepa det jag nu har sagt flera gånger: Skollagens syfte och målsättning ska gälla för alla elever i Sverige. Detta har vi i skrift, och det är det som ska gälla. Uppenbarligen är det inte så. Riksrevisionens granskning och rapporten om sarskolan är förfärlig på punkt efter punkt. Uppenbarligen har regeringen och den förra regeringen, som satt under förra mandatperioden, helt glömt bort grundsärskolan.

Vi har fattat beslut om alla möjliga förändringar här, som har gällt både sameskolan och vanliga grundskolan, men inte sarskolan. Det är förfärligt – vi har över 11 000 barn som går där, folk som jobbar där och rektorer som inget hellre vill än att få samma förändringar som det har beslutats om för vanliga grundskolan. Men den här skolan har bara lyfts bort.

Anf. 71 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP) replik:

Fru talman! Kristina Axén Olin talar om sitt förslag om att sätta betyg på alla grundskoleelever som en ”detalj”. Kanske är den där bokstaven en detalj i Kristina Axén Olins liv, men för det barn som kommer hem med ett papper där det står F, F, F och F är det ingen detalj.

Kvalitetsbedömning och kvalitetsmätning är viktigt; där är utskottet enigt. Men kvalitetsmätning kan aldrig vara viktigare än att säkerställa att alla barn får utvecklas så långt som möjligt, må bra och ha kvar den livslånga lusten att lära. Jag undrar faktiskt om det ens blir ett så bra mätverktyg för kvaliteten om det, som Kristina Axén Olin föreslår, ändå ska gå att välja bort betyg. Då kommer det ju inte att omfatta alla. Detta förslag från Moderaterna är kanske inte det mest genomtänkta. Faktum är att vi i övrigt är överens om det allra mesta i detta betänkande.

Jag vill också korrigera ett påstående från Kristina Axén Olin om att lagen inte skulle gälla lika för alla. Skollagen gäller för alla, och vissa bestämmelser är generella, till exempel de inledande portalparagraferna. Men vi har också olika regler för olika skolformer, och det finns goda skäl till att grundsärskolan och grundskolan har delvis olika regler.

Det Riksrevisionen har pekat på är att det ibland finns omotiverade skillnader, framför allt när det gäller den uppmärksamhet skolformen har fått i olika utvärderingar eller den tid man har fått på sig att implementera olika förändringar i läroplaner med mera. Här är vi överens i utbildningsutskottet.

Anf. 72 KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik:

Fru talman! Annika Hirvonen Falk kritiserar mitt förslag om att betygsriterierna ska gälla på samma sätt för grundsärskolans elever som för vanliga grundskolans elever. Detta är intressant. Nu har Roger Haddad lämnat salen, men uppenbarligen är ni i januaripartierna inte överens i den frågan eftersom Roger Haddad instämde i det jag sa och sa att alla självklart ska ha betyg. Nu har han lämnat salen, så vi får väl se.

Det är inte meningen att alla barn bara ska ha F. I min värld får inte barn F om läraren är duktig och lägger undervisningen på rätt nivå. Elever i grundskolan ska ha samma rättigheter till bra undervisning som alla andra; det är inte detta det handlar om. Betyg är ett sätt att ändå kunna se kvaliteten.

Om jag vore Annika Hirvonen Falk skulle jag vara lite klädsamt ödmjuk inför att detta är en förfärlig läsning. På punkt efter punkt har man uppenbarligen rent ut sagt glömt grundskolan. På vissa områden säger riksrevisorerna till och med att Skolverket har prioriterat bort grundskolan när det gäller en rad olika saker. Då tycker jag att man ska vara ödmjuk och som Caroline från Socialdemokraterna gjorde tidigare säga att vi i alla fall brukar vara överens om att dessa barn är viktiga och har samma rätt till en bra skolgång.

Det riksrevisorerna visar i denna rapport är inte detta utan något annat. Jag skulle skämmas över att ha varit med i ledningen i detta hus under så många år när det fortfarande ser ut på det här sättet. Jag tycker inte att det är acceptabelt.

Anf. 73 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP) replik:

Fru talman! Det är jättetråkigt att Kristina Axén Olin inte har uppfattat det budskap som jag har försökt förmedla, nämligen att jag delar synen att Riksrevisionens kritik är mycket allvarlig. Jag tycker att det är bra att vi i utskottet är eniga om detta och att regeringen har vidtagit åtgärder på alla de punkter där Riksrevisionen har lämnat rekommendationer.

Det jag kritiserar är några av Moderaternas förslag, som Riksrevisionen alltså inte har ställt sig bakom. I dag får elever i grundskolan aldrig F; de får i så fall inget betyg alls. Jag tycker att det är en bra ordning. Betyg för elever i grundskolan fyller inte den funktion i samband med urval för högre studier som betygen i grundskolan och gymnasieskolan gör. Därför är det en bra ordning att eleverna och vårdnadshavarna själva får välja om de vill ha betyg.

Jag ser detta ur elevernas perspektiv. Jag förstår det som att Moderaterna vill att alla elever i grundskolan ska få betyg för att vi politiker lättare ska kunna se hur det går med kunskapsutvecklingen. I valet mellan att använda betyg för att förstå hur det går med grundskolans kunskapsutveckling och att se till vad som är bäst för de elever som går där väljer jag det senare. Därför vill jag ställa mig bakom det förslag i betänkandet där vi säger nej till Moderaternas förslag.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 13.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.58 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU6 Yrkestrafik och taxi

Punkt 1 (Lika villkor inom åkerinäringen i EU)

1. utskottet

2. res. 1 (M, KD)

Votering:

206 för utskottet

84 för res. 1

25 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 56 SD, 29 C, 15 L, 14 MP, 1 -

För res. 1: 65 M, 19 KD

Avstod: 24 V, 1 -

Frånvarande: 9 S, 5 M, 6 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

Punkt 2 (Åtgärder för kontroller och tillsyn av åkerinäringen)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

3. res. 5 (C)

Förberedande votering:

56 för res. 4

29 för res. 5

230 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

130 för utskottet

56 för res. 4

129 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 24 V, 14 MP, 1 -

För res. 4: 56 SD

Avstod: 65 M, 29 C, 19 KD, 15 L, 1 -

Frånvarande: 9 S, 5 M, 6 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

Punkt 4 (Avvikelser från kör- och vilotidsreglerna)

1. utskottet
2. res. 8 (M, SD, KD)

Votering:

175 för utskottet

140 för res. 8

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 29 C, 24 V, 15 L, 14 MP, 2 -

För res. 8: 65 M, 56 SD, 19 KD

Frånvarande: 9 S, 5 M, 6 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

Punkt 13 (Främjande av digitalisering och delningsekonomi)

1. utskottet
2. res. 22 (SD, V)

Votering:

150 för utskottet

80 för res. 22

84 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 29 C, 15 L, 14 MP, 1 -

För res. 22: 55 SD, 24 V, 1 -

Avstod: 65 M, 19 KD

Frånvarande: 9 S, 5 M, 7 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

**AU5 Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på löne-
kartläggning**

1. utskottet
2. res. (M, SD, KD)

Votering:

175 för utskottet

140 för res.

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 29 C, 24 V, 15 L, 14 MP, 2 -

För res.: 65 M, 56 SD, 19 KD

Frånvarande: 9 S, 5 M, 6 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

AU6 Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchnings- arbete

1. utskottet

2. res. 1 (M, SD, KD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

141 för res. 1

25 för res. 2

149 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Karolina Skog (MP) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

150 för utskottet

140 för res. 1

25 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 29 C, 15 L, 14 MP, 1 -

För res. 1: 65 M, 56 SD, 19 KD

Avstod: 24 V, 1 -

Frånvarande: 9 S, 5 M, 6 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

SoU13 Särskilt förordnande inom hälso- och sjukvården

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU7 Grundsärskolans kunskapsuppdrag

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Betygsättning och en långsiktig strategi för grundsärskolan)

1. utskottet

2. res. (M, KD)

Votering:

231 för utskottet

84 för res.

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 56 SD, 29 C, 24 V, 15 L, 14 MP, 2 -

För res.: 65 M, 19 KD

Frånvarande: 9 S, 5 M, 6 SD, 2 C, 3 V, 3 KD, 4 L, 2 MP

Följande interpellationer hade framställts:

den 4 februari

2019/20:302 Skattereformens effekter på sammanhållningen

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:303 Reseavdraget och skatt på drivmedel

av *Boriana Åberg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:304 Förändring av fordonsskatter

av *Sofia Westergren* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:305 Ersättningsjobb i Kiruna

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:306 Konferensen om EU:s framtid

av *Ludvig Aspling* (SD)

till statsrådet Hans Dahlgren (S)

2019/20:307 RUT-avdragets effektivitet och fördelningseffekter

av *Ulla Andersson* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:308 Utökning av RUT-avdraget

av *Tony Haddou* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:309 Bidragsbrott

av *Josefin Malmqvist* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:310 Kollektivtrafik och ökad jämlikhet

av *Jessica Thunander* (V)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:311 Bränsle- och fordonsskatter

av *Kjell Jansson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:312 Statliga bolag och konkurrens

av *Lars Beckman* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 4 februari

2019/20:870 Handläggningstider för fastighetsbildning

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:871 Batteriskandaler

av *Lotta Olsson* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:872 Behov av fler lokförarutbildningar

av *Jasenko Omanovic* (S)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:873 Utökad klampningstid

av *Sten Bergheden* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:874 Beslutsformen för etableringsstopp för konfessionella friskolor

av *Gudrun Brunegård* (KD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:875 Statsbidrag för studentinflytande

av *Pia Steensland* (KD)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2019/20:876 Taiwan i WHO

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:877 Statens idrottspolitiska mål

av *Saila Quicklund* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:878 Rånrisk genom uppgifter på söksajter

av *Barbro Westerholm* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:879 Remiss till markägareorganisationer

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:880 Statligt driftsstöd till regionala flygplatser

av *Gudrun Brunegård* (KD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:881 Värderingsstyrd slöja i förskolan

av *Michael Rubbestad* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:882 Arbetet med inre utlänningskontroller

av *Adam Marttinen* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:883 Licensiering av SMR-reaktorer

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 5 februari

2019/20:806 Arbetarnas fackliga kamp i Iran

av *Amineh Kakabaveh* (-)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:807 Kontinuitet för landsbygdsutveckling

av *Staffan Eklöf* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:811 Skäliga villkor för anvisade elavtal

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:815 Situationen i Libanon

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

Prot. 2019/20:69

5 februari

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.08.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 9 anf. 39 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 12.58 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Utökning av antalet suppleanter	2
§ 5 Val av extra suppleanter	2
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 8 Yrkestrafik och taxi.....	3
Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU6.....	3
Anf. 1 STEN BERGHEDEN (M)	3
Anf. 2 THOMAS MORELL (SD).....	5
Anf. 3 MIKAEL LARSSON (C).....	7
Anf. 4 JESSICA THUNANDER (V).....	9
Anf. 5 MAGNUS JACOBSSON (KD)	11
Anf. 6 TERES LINDBERG (S)	12
Anf. 7 STEN BERGHEDEN (M) replik	15
Anf. 8 TERES LINDBERG (S) replik	15
Anf. 9 STEN BERGHEDEN (M) replik	16
Anf. 10 TERES LINDBERG (S) replik	16
Anf. 11 THOMAS MORELL (SD) replik	17
Anf. 12 TERES LINDBERG (S) replik	17
Anf. 13 THOMAS MORELL (SD) replik	18
Anf. 14 TERES LINDBERG (S) replik	18
Anf. 15 EMMA BERGINGER (MP).....	18
Anf. 16 STEN BERGHEDEN (M) replik	20
Anf. 17 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	20
Anf. 18 STEN BERGHEDEN (M) replik	21
Anf. 19 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	21
Anf. 20 THOMAS MORELL (SD) replik	22
Anf. 21 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	22
Anf. 22 THOMAS MORELL (SD) replik	23
Anf. 23 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	23
Anf. 24 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	24
Anf. 25 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	25
Anf. 26 TALMANNEN	25
Anf. 27 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	25
Anf. 28 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	25
Anf. 29 PATRIK JÖNSSON (SD).....	25
(Beslut fattades under § 13.)	27
§ 9 Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning	27
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU5	27
Anf. 30 JOSEFIN MALMQVIST (M).....	27
Anf. 31 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	28
Anf. 32 MARIANNE PETERSSON (S).....	30
Anf. 33 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	31
Anf. 34 MARIANNE PETERSSON (S) replik	31

Anf. 35	DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	32
Anf. 36	MARIANNE PETTERSSON (S) replik	32
Anf. 37	JOSEFIN MALMQVIST (M) replik	32
Anf. 38	MARIANNE PETTERSSON (S) replik	32
Anf. 39	JOSEFIN MALMQVIST (M) replik	33
Anf. 40	MARIANNE PETTERSSON (S) replik	33
Anf. 41	CICZIE WEIDBY (V)	33
	(Beslut fattades under § 13.)	34
§ 10	Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete	34
	Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU6	34
Anf. 42	MATS GREEN (M)	34
Anf. 43	ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	36
Anf. 44	ALI ESBATI (V)	37
Anf. 45	SOFIA DAMM (KD)	39
Anf. 46	SERKAN KÖSE (S)	41
Anf. 47	MATS GREEN (M) replik	43
Anf. 48	SERKAN KÖSE (S) replik	44
Anf. 49	MATS GREEN (M) replik	44
Anf. 50	SERKAN KÖSE (S) replik	44
Anf. 51	MARTIN ÅDAHL (C)	45
Anf. 52	ALI ESBATI (V) replik	46
Anf. 53	MARTIN ÅDAHL (C) replik	47
Anf. 54	ALI ESBATI (V) replik	47
Anf. 55	MARTIN ÅDAHL (C) replik	48
Anf. 56	MATS GREEN (M) replik	49
Anf. 57	MARTIN ÅDAHL (C) replik	49
Anf. 58	MATS GREEN (M) replik	49
Anf. 59	MARTIN ÅDAHL (C) replik	50
Anf. 60	GULAN AVCI (L)	51
Anf. 61	LEILA ALI-ELMI (MP)	53
	(Beslut fattades under § 13.)	54
§ 11	Särskilt förordnande inom hälso- och sjukvården	54
	Socialutskottets betänkande 2019/20:SoU13	54
	(Beslut fattades under § 13.)	54
§ 12	Grundsärskolans kunskapsuppdrag	54
	Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:Ubu7	54
Anf. 62	KRISTINA AXÉN OLIN (M)	54
Anf. 63	CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S)	55
Anf. 64	KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik	57
Anf. 65	CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S) replik	58
Anf. 66	KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik	58
Anf. 67	CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S) replik	58
Anf. 68	ROGER HADDAD (L)	58
Anf. 69	ANNIKA HIRVONEN FALK (MP)	60
Anf. 70	KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik	61
Anf. 71	ANNIKA HIRVONEN FALK (MP) replik	62
Anf. 72	KRISTINA AXÉN OLIN (M) replik	62

Anf. 73 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP) replik	63
(Beslut fattades under § 13.)	63
Ajournering.....	63
Återupptaget sammanträde.....	64
§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	64
TU6 Yrkestrafik och taxi.....	64
AU5 Riksrevisionens rapport om diskrimineringslagens krav på lönekartläggning	65
AU6 Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens matchningsarbete.....	66
SoU13 Särskilt förordnande inom hälso- och sjukvården	66
UbU7 Grundsärskolans kunskapsuppdrag	66
§ 14 Anmälan om interpellationer	67
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	67
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	68
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.08.	69